

provincie groningen

Provinciale cultuurnota 1997-2000

(concept)

DE KUNST VAN HET EVENWICHT

Provincie Groningen

juni 1996

BOEKMAN*stichting*

Studiecentrum voor kunst, cultuur en beleid

Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
telefoon bibliotheek 020-624 37 39

De uitleentermijn bedraagt 4 weken. Mits tijdig aangevraagd is verlenging met 4 weken mogelijk, tenzij de publikatie inmiddels is gereserveerd.

De uitleentermijn is verstreken op:

15-7-99

:357:008:7/8:(060.51):(492.72):=10:

96-529

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

	pagina
1. Inleiding	
1.1 Algemeen	3
1.2 Uitgangspunten	3
1.3 Kunst- en cultuurbeleid in een informatiesamenleving	4
1.4 Beleidsaccenten: basisvoorzieningen en projecten	5
1.5 Een verdere doorkijk naar de toekomst: regionale cultuurplannen	6
1.6 Opbouw van de nota	6
2. Samenwerking: een prioriteit	
2.1 Algemeen	8
2.2 Bestuursconvenant Noorden-Rijk	8
2.3 Nieuwe Hanze Interregio	8
2.4 Bestuursovereenkomst gemeente Groningen	9
2.5 Van regioprofiel naar regionaal cultuurplan: een gebiedsgerichte benadering	10
2.6 Cultuurtoerisme	12
3. Beleidsterreinen	
3.1 Kunsteducatie en Amateurkunst	15
3.2 Musea, regionale cultuur en streekarchieven	21
3.2.1 Musea	21
3.2.2 Regionale cultuur	25
3.2.3 Streekarchieven	28
3.3 Media en Bibliotheekvoorziening	29
3.3.1 Media	
3.3.2 Bibliotheekvoorziening	31
3.4 Monumentenzorg	33
3.5 Beeldende Kunst en Vormgeving	38
3.6 Podiumkunsten, film en letteren	45
3.6.1 Podiumkunsten	45
3.6.2 Film	48
3.6.3 Letteren	50
3.7 Incidentele culturele activiteiten	51
3.8 Culturele promotie en prijzen/opdrachten	55
3.8.1 Culturele promotie	55
3.8.2 Prijzen en opdrachten	58
4. Financiën	60

1. INLEIDING

1.1 Algemeen

Sinds 1984 brengt de provincie Groningen iedere vier jaar een kunst- en cultuurnota uit. Een onderneming die telkens weer gepaard gaat met een aantal dilemma's. Immers, het betreft hier voor een groot deel autonome processen waarmee de overheid geen directe bemoeienis kan en zelfs wil hebben: alleen in een relatieve vrijheid kunnen kunst en cultuur zich ontwikkelen.

Wanneer diezelfde processen zich echter zonder overheidssteun niet kunnen voltrekken, doemen vragen op als: wat, voor wie en waarom? Inzet van publieke middelen vraagt om een legitimatie, om een verantwoording. Daarom is het goed als elke zittingsperiode van provinciale staten één keer fundamenteel stil wordt gestaan bij het kunst- en cultuurbeleid en het hele beleidsterrein tegen het licht wordt gehouden, niet per definitie totaal omgeploegd. Kunst en cultuur bewegen zich voortdurend in het spanningsveld tussen traditie en vernieuwing, om maar eens een dilemma te noemen. We kunnen niet alles in stand houden, we moeten ook keuzes durven maken. Die keuzes worden mede bepaald door de tijd waarin we leven. Daar is niks mis mee. Dat zijn geen modegrillen, maar een meegroei van de cultuur met de maatschappij waarin ze ontstaat. Daarom moeten we nauwgezet kijken wat het daaraan voorafgaande verleden aan waardevols voortgebracht heeft, dat behouden dient te worden. Het is een voortdurend zoeken naar een balans tussen continuïteit en vernieuwing, naar een evenwicht.

Tegelijkertijd moeten we ons realiseren dat die balans maar een tijdelijke is. Waar kunst en cultuur voortdurend een soort schuivende panelen zijn, kan een vierjaarlijkse cultuurnota alleen maar een momentopname zijn. Een evenwicht, maar een wankel evenwicht. Over vier jaar, wanneer het tweede millennium aanbreekt, kan het beeld er heel anders uitzien.

Dat ontslaat ons niet van de verplichting om terug te kijken.

Daarom hebben we het laatste hoofdstuk van "Open deuren, open vensters", de nota over de periode 1993-1996, er op nageslagen: de samenvatting van de beleidsvoornemens toen, die we opschreven in 1992. De weg naar 1997 was geplaveid met welgeteld 92 voornemens, waarvan er 88 min of meer zijn gerealiseerd. In de hierna volgende hoofdstukken komen wij daarop meer gedetailleerd terug.

1.2 Uitgangspunten

We stipten het al aan. Het voeren van een kunst- en cultuurbeleid vergt het omgaan met dilemma's. Het bereiken van (een tijdelijke) balans tussen traditie en vernieuwing, gekleurd door de tijd, zowel maatschappelijk, cultureel als politiek. In onze uitgangspuntennotitie "Delen of kiezen" hebben wij een eerste verkenning gedaan en gepoogd enkele beleidsaccenten aan te geven.

In de komende beleidsperiode willen wij aan de amateurkunst wederom een belangrijke rol toekennen. Steeds meer onderzoeken tonen aan dat het zelf beoefenen van deze activiteiten een belangrijke voedingsbodem is tot het kennisnemen van het aanbod in de professionele sector. Ook komen er steeds meer dwarsverbanden tussen beide sectoren. Zo is het bijvoorbeeld al heel gewoon dat wanneer het Noord Nederlands Toneel een actrice als José Ruiters contracteert voor een productie, zij haar aanwezigheid in Groningen tevens benut voor het geven van een aantal workshops voor amateurs.

Eenzelfde intensivering willen wij nastreven op het gebied van de kunsteducatie, mede omdat de nieuwe onderwijswetgeving het voortgezet onderwijs meer ruimte biedt om aandacht te schenken aan kunst en cultuur.

Ook willen we bepaalde groepen uit onze samenleving meer bij het culturele

leven betrekken. Wij hadden de indruk dat we bijvoorbeeld verhoudingsgewijs minder jongeren, senioren en culturele minderheden tegenkwamen. In gesprekken die wij na het verschijnen van de uitgangspuntennotitie met (vertegenwoordigers van) deze groepen hebben gevoerd, zijn wij in deze indruk bevestigd. Soms zijn de drempels van heel praktische aard: veel senioren gaan bijvoorbeeld 's avonds de deur niet meer uit omdat dat ze een gevoel van onveiligheid geeft. De belangrijkste constatering voor ons was echter dat veel aanbod op het gebied van kunst en cultuur bij de mensen onbekend is, terwijl er wel belangstelling voor bestaat. Soms zit 'm dat in hele kleine dingen: zo is de beeldtaal van sommige affiches niet altijd goed te begrijpen, laat staan dat duidelijk wordt hoe men aan kaartjes komt. Andere beletselen zijn financiële drempels en het gebrek aan openbaar vervoer. Wij hebben niet de pretentie dat we alles op zullen kunnen lossen, maar willen in dit opzicht wel een verhoogde inspanning leveren. Aan de instellingen in deze sector hebben wij gevraagd hier ook eens over na te denken en met mogelijke oplossingen te komen. Wij zijn ons ervan bewust dat de ene instelling zich hier beter voor leent dan de andere. In zijn algemeenheid willen we echter alle instellingen, maar ook onze adviesraden, ertoe aansporen na te denken over de wijze waarop de daarvoor geschikte activiteiten beter kunnen worden aangesloten bij het publiek.

1.3 Kunst en cultuurbeleid in een informatiesamenleving

"Ik fantaseerde vroeger wel eens dat ik uit een coma ontwaakte en tijdschriften van een heel jaar moest inhalen. Op zich leuk, maar nu lijkt het iedere dag alsof ik een jaar in coma heb gelegen", aldus de Amerikaanse schrijver Douglas Copland in NRC-Handelsblad van 20 april 1996. In hetzelfde artikel becijfert professor J. van Cuilenburg, hoogleraar communicatiewetenschap aan de Universiteit van Amsterdam, dat sinds de Tweede Wereldoorlog de hoeveelheid informatie in hoogontwikkelde samenlevingen jaarlijks met 10 procent toeneemt, terwijl de consumptie ervan met maar 3,5 procent groeit.

De gedrukte media hebben al lang concurrentie gekregen van het beeld en de computertechnologie. Het aantal televisiekanalen is in luttele jaren meer dan vertienvoudigd en via de elektronische snelweg is een schier onuitputtelijke hoeveelheid informatie beschikbaar. Dat dwingt ons dagelijks tot selectie, tot het maken van keuzes.

In dit verband werden wij getroffen door een artikel van Hans Blokland, verbonden aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam over cultuurspreiding als overheidstaak¹. Blokland stelt - in grote lijnen weergegeven - dat vrijheid veronderstelt dat men in staat is keuzes te maken. Daartoe is het nodig dat men alternatieven moet kunnen afwegen. Een voortdurende confrontatie met kunst kan daarbij helpen. Men wordt keer op keer gedwongen een oordeel te vellen en daarbij ontwikkelt zich het oordeelsvermogen. Het is de taak van de overheid om daar door middel van een cultuurbeleid aan bij te dragen.

In een verdere uitwerking van zijn stelling hanteert Blokland de filosofische begrippen negatieve vrijheid en positieve vrijheid. Het idee van de negatieve vrijheid stamt uit de achttiende eeuw, toen men zich tegen een almachtige staat verzette en vrijheid van vergadering, vereniging en meningsuiting eiste. Het ging uit van de veronderstelling dat burgers zelf wel konden bepalen wat mooi en lelijk, goed en slecht was. Kortom, de

¹ "Over het spreiden van cultuur en de opdracht van de kunstenaar" in Ons Erfdeel, maart/april 1996.

overheid moet de burgers met rust laten, geen dingen voorschrijven. Daartegenover staat de positieve vrijheid. De idee dat je de mensen van een uitrusting moet voorzien óm ook die verantwoorde keuzes te kunnen maken, dat ze daarom kennis hebben van mogelijke alternatieven. Populair vertaald in een versleten reclame-slogan: "Campari moet je gedronken hebben, al is het maar één keer in je leven".

Die positieve vrijheid wordt nogal eens geassocieerd met paternalisme, absolutisme en elitevorming. Hier tekent zich opnieuw een dilemma af, zo u wilt een wankel evenwicht, tussen positieve en negatieve vrijheid. In hoeverre loopt de overheid met haar burgers op, wijst ze op de dingen die men onderweg tegenkomt en wanneer is het moment aangebroken dat de overheid zegt: en zoek het nu maar zelf verder uit? Paternalisme? Ja. Absolutisme? Nee. Elitevorming? Evenmin.

Het is het soort paternalisme van de ouder die het kind naar school brengt. Eerst achterop de fiets, dan samen opfietsend, dan de ouder een paar meter achter het kind aan en tenslotte: je weet zelf wel wanneer je kunt oversteken. Er is geen sprake van absolutisme in de zin van: je doet wat ik zeg.

Het zonet geschetste voorbeeld is niet bij machte het begrip elitarisme te illustreren. In onze vorige cultuurnota "Open deuren, open vensters, provinciaal cultuurbeleid 1993-1996" noemden wij het voorbeeld van de adepten van de Mendini-broodrooster, die rusteloos op zoek gaan naar een ander domein als een soortgelijk voorwerp bij de Hema ligt.

Het is de opvatting van Blokland dat het kwaliteitscriterium in het kunstenaarsbeleid dermate is vereenzelvigd met begrippen als vernieuwing en originaliteit, dat er een te weinig pluriform aanbod dreigt te ontstaan waar slechts een kleine elite gebruik van maakt. Wij kunnen ons vinden in zijn pleidooi om dit kwaliteitscriterium te verbreden door het ook te verbinden aan begrippen als communicatieve waarden, vakmanschap en beleving.

Let wel, wij ontkennen niet het belang van een voorhoede die voor de troepen uitmarcheert en nieuwe wegen inslaat die anderen nog niet gezien hebben. Maar het mag in onze beleving niet zo zijn, dat deze groep alleen de dienst uitmaakt en - om de beeldspraak nog maar even voort te zetten - de rest van de manschappen gedemoraliseerd door de woestijn sjokt. Ook hier dringt zich wederom de noodzaak op van het vinden van een zorgvuldig evenwicht.

1.4 Beleidsaccenten: basisvoorzieningen en projecten

Eerder in de inleiding hebben wij gesproken over een balans, een zorgvuldig evenwicht tussen continuïteit en vernieuwing. Het steeds weer zoeken van een dergelijk evenwicht vereist een flexibel budget om op nieuwe ontwikkelingen in te kunnen spelen. In onze uitgangspuntennotitie hadden wij al geconstateerd dat het overgrote deel van het kunst- en cultuurbudget vastligt. Daar proberen wij - veelal langs lijnen van geleidelijkheid - verandering in aan te brengen. Dit willen we niet bereiken door alle bestaande voorzieningen radicaal af te bouwen. We willen een sterke basisstructuur handhaven.

Een vierjaarlijkse cultuurnota mag er, in onze opvatting namelijk niet, toe leiden dat telkenmale het hele culturele veld grondig wordt omgeploegd. Zo zou het dus bijvoorbeeld ondenkbaar zijn dat we in deze nota zouden roepen: laten we nu maar eens stoppen met de Provinciale Bibliotheek Centrale en de vrijgekomen middelen bestemmen voor het realiseren van een Groninger Opera Stichting met nationale allures.

Voor het voeren van een verantwoord kunst- en cultuurbeleid is een basisstructuur nodig. Vanuit het luchtledige is het moeilijk bouwen. Die

basisstructuur wordt gevormd door een aantal belangrijke instellingen en beleidsinstrumenten die we "basisvoorzieningen" hebben gedoopt. Met deze instellingen willen we door middel van het instrument van de budgetfinanciering voor de komende beleidsperiode afspraken maken over wat wij van hen verwachten en waar zij van onze kant op mogen rekenen. Basisvoorzieningen zijn evenwel niet gezegend met onsterfelijkheid. Evenmin zijn we per definitie van plan na vier jaar de andere kant op te kijken. Integendeel, we willen dan met elkaar bekijken wat voor vragen er op dat moment leven en hoe we daarvoor een oplossing kunnen bedenken. We willen namelijk ook kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen die zich op cultureel gebied voordoen. Dit willen we doen in de vorm van projecten die maximaal vier jaar mogen duren.

In veel gevallen zullen we daarbij een beroep doen op de basisvoorzieningen, omdat zij een apparaat hebben om zo iets te realiseren: men heeft de contacten, kennis en ervaring, een kopieerapparaat en een fax.

We kunnen ons ook voorstellen dat er initiatieven uit de samenleving komen die aansluiten bij onze prioriteiten. Daarvoor moet ruimte - en budget - zijn. Dat is een van de redenen voor ons geweest om kritischer te kijken naar meerjarige verplichtingen ten gunste van incidentele projecten. Een andere reden is dat wij ook buiten de gemeente Groningen grotere projecten met een breed publieksbereik mogelijk willen maken. In de stad zit voldoende kader en talent om voor dergelijke evenementen de organisatie en financiering te regelen en - bijvoorbeeld - een succesvol beroep te doen op landelijke fondsen. Door de gebiedsgerichte aanpak - wij hebben dat in Oost-Groningen ervaren - worden ook buiten de stad initiatieven gestimuleerd die het aanwezige talent willen benutten om eens buiten de eigen (gemeente-)grenzen te treden. Overigens wil dit niet zeggen dat wij geen oog meer zouden hebben voor kleinschalige initiatieven. Ook daarvoor blijft in de komende periode ruimte, omdat al deze activiteiten tezamen een wijdverspreid netwerk kunnen vormen dat van belang is voor onze culturele infrastructuur. Wel willen we in dit verband - meer dan voorheen - over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden in overleg treden met gemeenten.

Dit laatste sluit aan bij het gegeven dat wij op dit moment bezig zijn met het ontwikkelen van regionale cultuurplannen, een gebiedsgerichte benadering van het cultuurveld. Deze regionale cultuurplannen zijn voor ons een belangrijke doorkijk naar de toekomst, een mogelijk model waarmee wij over 4 jaar kunnen werken.

1.5 Een verdere doorkijk naar de toekomst: regionale cultuurplannen

In 1995 is - als uitvloeisel van de provinciale kerntakennota - gestart met een experiment Regioprofiel Cultuur in Oost-Groningen.

De achterliggende gedachte was om - evenals op andere beleidsterreinen - ook op cultuurgebied voor een gebiedsgerichte benadering van beleid te kiezen. Hierin wilden wij samen met gemeenten kijken hoe het culturele leven in een bepaald gebied versterkt kon worden. Dit door meer dan voorheen te zoeken naar aanvulling van elkaars sterke kanten en mogelijkheden en door het beter op elkaar afstemmen van gemeentelijk en provinciaal beleid.

Al in de daarop volgende inventarisatie die onderdeel was van het experiment, kwamen we tot verrassende conclusies. In een gebied dat eerder door ons was bestempeld als "witte vlekken-gebied" bleek het culturele leven volop te bloeien. Dit sterkte ons in onze gedachte dat in samenwerking met deze gemeenten een nog sterkere infrastructuur zou kunnen worden opgebouwd door gezamenlijk prioriteiten te stellen en een gezamenlijke verantwoorde-

lijkheid daarbinnen te bereiken.

Een uitgebreide evaluatie van het experiment en de daaruit volgende voorstellen voor nieuwe regionale cultuurplannen en de mogelijk organisatorische vormgeving daarvan vindt u in hoofdstuk 2.5.

Wel willen wij hier al zeggen dat wij de komende 4 jaar geleidelijk willen toewerken naar een situatie waarin het provinciale cultuurbeleid is ingedeeld in een viertal regio's. Binnen zo'n regio willen wij samen met de gemeenten door middel van regionale cultuurplannen invulling geven aan het cultuurbeleid in onze provincie en per gebied daar de accenten leggen waar deze het meest noodzakelijk of wenselijk worden geacht.

1.6 Opbouw van de nota

De opbouw van de nota vloeit logisch voort uit de keuzes die we hiervoor hebben aangegeven. In hoofdstuk 2 vindt u een overzicht van de diverse vormen van samenwerking die wij met anderen hopen te realiseren, zoals het bestuursconvenant tussen het Rijk en het Noorden, de regioplannen cultuur (met een doorkijk naar het toekomstige cultuurbeleid), de bestuursovereenkomst met de gemeente Groningen, de Nieuwe Hanze Interregio en ten slotte de samenwerking op het gebied van het cultuurtoerisme.

Een uitwerking van ons nieuwe beleid op de verschillende beleidsterreinen vindt u in hoofdstuk 3: achtereenvolgens kunsteducatie en amateurkunst, musea, regionale cultuur en de archieven, vervolgens media en bibliotheekvoorziening, monumentenzorg (voor het eerst in de geschiedenis van de provincie Groningen een integraal onderdeel van de cultuurnota), beeldende kunst en vormgeving, podiumkunsten, film en letteren, een onderdeel incidentele culturele activiteiten en tot slot de culturele promotie en de provinciale cultuurprijzen.

Op ieder beleidsterrein kijken we bij "Terugblik" nog even terug naar wat we de afgelopen beleidsperiode hebben gedaan, welke elementen we hiervan willen behouden en welke zaken we anders willen aanpakken. Bij "Toekomst" kijken we vooruit, geven we de concrete keuzes aan middels het benoemen van basisvoorzieningen en projecten.

De nota sluit af met een financiële paragraaf (hoofdstuk 4) en een samenvatting van de beleidsvoornemens.

Tenslotte

De cultuurnota die voor u ligt bestaat uit hoofdlijnen. Een te grote gedetailleerdheid zou de helderheid niet ten goede komen. Anderzijds worden in deze nota zaken soms globaal aangeduid omdat het voornemens betreft die nog verder moeten worden uitgewerkt. De nadere beleidsafspraken die met andere overheden en instellingen worden gemaakt, worden vastgelegd in respectievelijk convenanten en budgetafspraken.

De voorwaarden en criteria die gelden bij in de tekst genoemde incidentele subsidiemogelijkheden worden uiteengezet in een jaarlijks uit te brengen kredietenboekje.

Voorzover dat mogelijk is zullen ze tevens in een aparte bijlage bij de definitieve nota verschijnen.

2. SAMENWERKING: EEN PRIORITEIT

2.1 Algemeen

Was samenwerking al een van de beleidsthema's in de cultuurnota 1993-1996, in de periode 1997-2000 is dat niet veel anders. Sterker nog, de ervaringen in de afgelopen jaren hebben ons geleerd dat samenwerken op het gebied van cultuur een grotere meerwaarde kan hebben dan de slogan 'samen sta je sterk'. Zo heeft bijvoorbeeld het experiment regioprofiel cultuur in Oost-Groningen ons geleerd dat onbekendheid met elkaars cultuurbeleid, zowel bij gemeenten als provincie, maar ook bij gemeenten onderling, een onnodige barrière vormt bij het in gang zetten van bovenlokale projecten en andere samenwerkingsvormen. Daarnaast hebben de drie noordelijke provincies en de steden Groningen en Leeuwarden, in 1995 een convenant gesloten met het Rijk. Dit convenant had betrekking op de jaren 1995 en 1996 en regelde voornamelijk de omgangsvormen tussen partijen.

2.2 Bestuursconvenant Noorden-Rijk

Voor het convenant 1995/1996 had het Noorden een cultureel profiel opgesteld, waarin de ambities op dit beleidsterrein werden weergegeven. Voor het te sluiten convenant voor de periode 1997-2000 hebben de drie noordelijke provincies in SNN-verband (Samenwerkingsverband Noord-Nederland) een cultuurnota opgesteld, waarin - naast een inventarisatie - bovenprovinciale ambities werden weergegeven, zeker wanneer ze raakvlakken hadden met het rijksbeleid. Deze nota dient als vertrekpunt voor de onderhandelingen met het rijk over de culturele infrastructuur in het Noorden voor de komende beleidsperiode. Ook de beide stedelijke knooppunten Groningen en Leeuwarden zijn bij dit proces betrokken. Naar verwachting zal de ondertekening van het tweede convenant tussen de zes partijen plaatsvinden in december 1996. Wij hebben het voornemen de convenanttekst als bijlage te voegen bij de definitieve versie van de cultuurnota, waarvan de verschijning gepland staat in oktober 1996, zodat besluitvorming parallel aan de cultuurnota kan plaatsvinden.

2.3 Nieuwe Hanze Interregio

Met de noordelijke samenwerking heeft de provincie Groningen al aangegeven dat ze bereid is over haar eigen grenzen heen te kijken. Die grenzen houden wat Groningen betreft niet op bij Nederland. Een van de samenwerkingsverbanden waarin de provincie Groningen opereert is die van de Nieuwe Hanze Interregio.

Deze NHI is een samenwerkingsverband van de Nederlandse provincies Groningen, Friesland, Drenthe en Overijssel en de Duitse deelstaten Bremen en Nedersaksen. De NHI is in 1989 opgericht om goed voorbereid te kunnen inspelen op allerlei ontwikkelingen die zich voordoen binnen de Europese gemeenschap waarbij de gemeenschappelijke structuur en identiteit van de regio bewaard en zo mogelijk versterkt kan worden. Deze grensoverschrijdende samenwerking krijgt vorm op diverse deelterreinen waarvan cultuur er één is.

In de afgelopen jaren is er een uitgebreid netwerk van contacten tot stand gebracht waardoor informatie uitgewisseld kan worden en projecten ontwikkeld kunnen worden die bijdragen aan de doelstellingen van de NHI. Een van die projecten in 1995 was de culturele manifestatie "50 jaar burens in vrede" in Assen, die tot doel had de tolerantie te vergroten tussen de Nederlanders en haar Oosterburen. Eenzelfde doelstelling lag ten grondslag aan een culturele jongerenmanifestatie in Emmen onder het motto "Nachbar kennst du mich" en aan een cultureel jongerenfestival in Bremen. Een nieuwe

manifestatie in de stad Zwolle is inmiddels in voorbereiding.

De "Triennale 1995", een driejaarlijkse beeldende kunst-tentoonstelling die in 1982 op initiatief van de drie noordelijke provincies is ontstaan, is inmiddels met succes uitgebreid naar het werkgebied van de NHI. Onder de naam "Salut au Monde" (1995-1996) werd de vijfde Triennale-tentoonstelling in september 1995 in Leeuwarden geopend en reisde daarna verder naar Bremen en Osnabrück. Deze "Triennale" is een succesvol project geweest van de NHI, met name omdat de bemoeienis van de NHI met dit project geresulteerd heeft in de uitgesproken wens van een aantal museumdirecteuren in het NHI-gebied om nauwer met elkaar samen te werken en tot een uitwisseling van kennis, personeel en collecties te komen. Inmiddels zijn er al gezamenlijke initiatieven genomen om de "Triennale 1998" voor te bereiden en verder vorm te geven.

In mei 1995 heeft in Bremen een eerste ontmoeting plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van het jeugd- en kindertheater uit het werkgebied van de NHI. Doel van deze ontmoeting was het onderzoeken van mogelijkheden tot samenwerking en het opzetten van uitwisselingsprojecten. De initiatiefnemers zijn van mening dat kennisname van en deelname aan elkaars activiteiten niet alleen de kwaliteit van het jeugdtheater ten goede komt, maar ook kan bijdragen tot een beter cultureel begrip. We noemen dit project in het bijzonder omdat het een goed voorbeeld is van wat we verder met de NHI willen.

Kunst en cultuur kunnen immers slechts gedijen als open wordt gestaan voor andere ervaringen. De werkelijke winst ligt dan wellicht ook in het feit dat over de eigen grenzen wordt gekeken naar wat er zich bij de directe burens afspeelt, dat er een begripvolle kennismaking plaatsvindt met de cultuur aan de andere kant van de grens. Deze kennismaking willen wij de komende vier jaar voortzetten, waarbij samenwerkings- en uitwisselingsprojecten als die van het jeugdtheater en de musea onze prioriteit zullen krijgen.

2.4 Bestuursovereenkomst gemeente Groningen

We kunnen met recht trots zijn op het bruisende hart van onze provincie: de gemeente Groningen. De gemeente Groningen heeft op het terrein van kunst en cultuur een centrumfunctie die zelfs de provinciale grenzen overstijgt. In de afgelopen periode hebben wij dan ook een nauwe samenwerking nagestreefd, die onder meer heeft geresulteerd in het IPO/VNG convenant beeldende kunst, de realisering van een gemeenschappelijke adviesraad cultuur en het min of meer ontwikkelen van één loket voor incidentele subsidies. Het kunst- en cultuurbeleid valt ook onder de bestuursovereenkomst die wij met de stad Groningen hebben gesloten. Het impliceert in onze opvatting nog meer dan voorheen vooroverleg over beleidsvoornemens en het nastreven van samenwerking en afstemming om de centrumfunctie van de stad Groningen gezamenlijk te versterken.

De gemeente Groningen heeft vorig jaar haar cultuurnota onder de titel "Alles voor de Kunst" uitgebracht. Deze nota achten wij een goede aanzet om ook met de stad Groningen - bij voorkeur in een drie-partijen-overleg met de gemeente Haren - tot een cultuurplan te komen waarbij samenwerking ~~tot~~ méér zal leiden dan het samenvoegen van bestaande plannen.

Vooraf op het gebied van het cultuurtoerisme zien wij raakvlakken omdat stad en ommelanden elkaars functie in dit opzicht kunnen versterken. Een eerste aanzet hebben wij al kunnen geven door het gezamenlijk ontwikkelen van een arrangement voor de manifestatie "A star is born" in combinatie met een meerdaags bezoek aan Noord-West Groningen. Maar ook op het gebied van de kunsteducatie liggen plannen om nauwer te gaan samenwerken. De kans van

slagen is des te groter nu gemeente en provincie Groningen zich op dezelfde doelgroepen willen concentreren.

In haar reeds genoemde notitie "Alles voor de Kunst" doet de gemeente Groningen de suggestie om samen te gaan werken op het gebied van culturele prijzen. Die gedachte spreekt ons aan, al willen wij wel de succesvolle elementen van onze Wessel Gansfort Prijs in een mogelijk nieuwe opzet handhaven.

Een ander belangrijk punt in onze samenwerking met de gemeente Groningen is de reeds genoemde Groninger Adviescommissie Cultuur (GAC). Ondanks de nog korte staat van dienst - de commissie bestaat sinds 1995 - willen wij opmerken dat de GAC haar werkzaamheden op voortvarende wijze aanpakt. Naast de reguliere taken wordt veel tijd en aandacht besteed aan adviezen met betrekking tot het stroomlijnen van werkwijze en criteria van beide overheden. De reguliere taak van de GAC komt aan de orde in hoofdstuk 3.7.

2.5 Van regioprofiel naar regionaal cultuurplan: een gebiedsgerichte benadering

In 1995 zijn wij - als uitvloeisel van de provinciale kerntakennota - gestart met een experiment regioprofiel cultuur in Oost-Groningen. Wij wilden hiermee samen met gemeenten uit die regio kijken naar het totale culturele "profiel" van het gebied en daarin zoeken naar mogelijkheden om sterke punten te benadrukken en mogelijk zwakke punten te versterken. Met nadruk werd gekozen voor een start op titel van experiment omdat het zowel voor de betrokken gemeenten als voor ons een nieuwe werkwijze was, waarin maatwerk per gebied het uitgangspunt was.

In overleg met de negen Oostgroninger gemeenten gaven wij een onderzoeksopdracht aan de onderzoeksgroep Kunst, Beleid en Management van de Rijksuniversiteit Groningen. Deze maakte een inventarisatie van alle culturele voorzieningen in het gebied en vervolgens een sterkte/zwakte analyse. In samenspraak met een aantal betrokkenen uit het gebied werd een lijst van mogelijk projecten aangelegd die goed aansloten bij de bestaande culturele structuur van het gebied en bij de wensen van de deelnemende gemeenten. Een stuurgroep, bestaande uit de portefeuillehouders cultuur van betrokken gemeenten en provincie, ging vervolgens aan het werk, hield een aantal goed bezochte openbare voorlichtingsavonden in Oost-Groningen en ging - ondersteund door een ambtelijke werkgroep - aan de gang met het realiseren van een aantal deelprojecten.

Deze experimentele opzet, vooreerst beperkt tot één regio, is een nuttige gebleken omdat werkendeweg tal van problemen en probleempjes werden gesignaleerd, die om een oplossing vroegen.

Zo bleek bijvoorbeeld de misvatting te ontstaan als zou de stuurgroep een extra subsidieloket zijn en werd duidelijk dat de betrokken gemeenten hun "commitment" verschillend invulden.

Ook bleek de naam 'regioprofiel' misverstanden op te roepen, omdat sommigen dit - niet geheel ten onrechte - verwarden met de naam van het inventarisatieonderzoek en er daarmee onduidelijkheid ontstond over het vervolg.

Naast de gebruikelijke "kinderziekten" leverde het experiment bijzondere projecten op, waarvan we met name het Molentheaterproject noemen. In dit project worden zang- en theaterstukken opgevoerd bij tien verschillende molens in het Oostgroninger landschap. Een sprekend voorbeeld van samenwerking en van integratie van verschillende onderdelen op cultureel gebied zoals amateurtoneel, koorzang en monumenten.

Het experiment Oost-Groningen heeft ons - door de samenwerking en de projecten die het heeft opgeleverd - in ieder geval gesterkt in de overtuiging dat het zinvol is om ook voor de rest van de provincie regionale

cultuurplannen te ontwikkelen.

Omdat de naam regioprofiel zoals gezegd voor verwarring zorgde, willen wij het voortaan hebben over 'regionale cultuurplannen'.

In onze visie zijn dat plannen voor een geografisch afgebakend gebied, waarin de daarbinnen liggende gemeenten samen met de provincie overeenkomen dat ze zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de culturele infrastructuur binnen dat gebied. Daarbij worden afspraken gemaakt hoe deze het beste gegarandeerd en mogelijk versterkt kan worden.

Het voordeel van dergelijke plannen is dat er meer recht kan worden gedaan aan de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de deelnemers in het gebied en dat er "cultureel maatwerk" kan worden geleverd. Ook kan de betrokkenheid van de overheden - provincie en deelnemende gemeenten - vergroot worden, hetgeen belangrijk is voor de continuïteit van de voorzieningen en het beleid.

Als einddoel zien wij een goed op elkaar afgestemd cultureel beleid waarin gemeenschappelijk prioriteiten worden gesteld, waardoor een stevige basis ontstaat voor zowel continuïteit als vernieuwing.

Voor de realisering van dit doel kunnen we naar onze mening ons voordeel doen met een aantal elementen uit de werkwijze van het rijk met zijn gebiedsgerichte benadering. In de ontwikkelingen van de regionale cultuurplannen zien wij daarom ook twee stappen.

Eerst willen wij met de betrokken gemeenten de omgangsvormen vastleggen en een onderzoeksopdracht voor de inventarisatie formuleren. Vervolgens wordt gestart met het opzetten van een aantal gezamenlijke deelprojecten om met de nieuwe werkwijze ervaring op te doen en zonodig de werkwijze op onderdelen aan te passen.

De samenwerking willen wij laten uitmonden in het gezamenlijk opstellen van een regionaal cultuurplan, dat een reikwijdte heeft van maximaal vier jaar en waarin verantwoordelijkheden voor basisvoorzieningen en projecten worden vastgelegd. Na een evaluatie kunnen partijen besluiten of ze voor een volgende periode weer met elkaar in zee gaan.

Over de exacte organisatiestructuur willen wij verder in overleg treden met gemeenten. Het lijkt ons in ieder geval zinvol hierbij mensen uit "het veld" te betrekken: schouwburgdirecteuren, leden van culturele commissies, vertegenwoordigers van culturele jongerenorganisaties etc.

Over de gebiedsindeling van de regionale cultuurplannen willen wij de gemeenten het volgende voorstellen:

1. Oost-Groningen

Bellingwedde, Menterwolde, Pekela, Reiderland, Scheemda, Stadskanaal, Veendam, Vlagtwedde en Winschoten.

2. West-Groningen

Groote gast, Leek, De Marne, Marum, Winsum en Zuidhorn.

3. Noord- en Midden-Groningen

Appingedam, Hoogezand-Sappemeer, Bedum, Ten Boer, Delfzijl, Eemmond, Loppersum en Slochteren.

4. Centrum Groningen

gemeente Groningen en Haren.

Met de gemeente Groningen hebben wij reeds een bestuursovereenkomst gesloten, ook op het gebied van het cultuurbeleid. Met deze gemeente en de gemeente Haren willen wij bezien of hieraan in drie-partijen-overleg een verdere uitwerking kan worden gegeven naar analogie van een regionaal cultuurplan. Ook hiermee zal mogelijk in 1997 al een begin worden gemaakt.

Het ontwikkelen van de regioplannen zal - gezien de werkzaamheden en financiën die hiermee gemoeid zijn - gefaseerd dienen te geschieden. Het is dan ook ons voorstel om het regionale cultuurplan in Oost-Groningen te continueren, om in 1997 te starten met West-Groningen en zo mogelijk in 1998 met Noord- en Midden-Groningen.

Evenals bij Oost-Groningen willen we de experimenten in West-Groningen en Noord/Midden-Groningen opstarten met een eenmalige financiële impuls van f 250.000,- per gebied. Over vier jaar zal duidelijk moeten zijn hoe de dan beschikbare cultuurgelden een plaats krijgen in de regionale cultuurplannen.

Vanwege de ervaring die zij in Oost-Groningen hebben opgedaan met de onderzoeksmethodiek, willen wij aan de Onderzoeksgroep Kunst, Beleid en Management van de RUG vragen ook de rest van de provincie in kaart te brengen, zij het wat minder gedetailleerd. Omdat Centrum Groningen al grotendeels in kaart is gebracht en omdat de onderzoeksmethodiek reeds ontwikkeld is, denken wij hiervoor aan een bedrag van f 50.000,- voldoende te hebben.

2.6 Cultuurtoerisme

Ook cultuurtoerisme hoort thuis in het rijtje samenwerkingsprojecten. Zoals in de inleiding al is aangegeven, wordt - waar dit relevant is - vanuit de cultuursector aansluiting gezocht bij andere sectoren van het provinciaal beleid. Specifieke aandacht gaat daarbij uit naar een van de speerpunten van het beleid, namelijk de ontwikkeling van het toerisme. De inbreng van de cultuursector hierin bestaat uit het stimuleren van een specifieke vorm van toerisme, het zogenaamde cultuurtoerisme. De aanwezigheid en de verscheidenheid van met name het cultuurhistorisch erfgoed binnen de provincie biedt hiervoor naar onze mening voldoende aanknopingspunten. Tot deze categorie zullen we ons echter niet beperken. Ook andere cultuuruitingen al dan niet geïnitieerd en ondersteund door de provincie, bijvoorbeeld via de regionale cultuurplannen, zullen hierbij worden betrokken.

In dit kader is door de Provinciale Onderzoekscoördinatie- en adviescommissie voor Welzijn (PAW) in opdracht van de provincie een onderzoek verricht naar de mogelijkheden van het verder ontwikkelen van het cultuurtoerisme in Noord-West Groningen. Daarbij is vastgesteld dat de aanwezigheid van cultuurhistorisch waardevolle elementen weliswaar niet de hoofdreden vormt voor het bezoek of verblijf, maar wel een wezenlijk aspect is van de aantrekkingskracht van het gebied voor recreanten. Het aanbod van cultuurhistorisch waardevolle elementen vormt met andere woorden dus een belangrijke aanvulling op het totale toeristisch-recreatieve aanbod. Hoewel dit niet expliciet in het onderzoek is betrokken, lijkt de stelling gerechtvaardigd dat culturele evenementen eveneens dit effect sorteren. Het rapport beveelt een marktgerichte benadering aan en benadrukt de daarvoor noodzakelijke samenwerking tussen de diverse betrokken partijen (overheden, organisaties en ondernemers) die ieder op een eigen wijze en via een eigen invalshoek betrokken zijn bij dit onderwerp.

Concrete beleidsvoornemens op dit gebied zijn:

1. het afronden van een pilotproject in NW-Groningen (zie onder 3.4 Monumentenzorg, projecten) op basis van de aanbevelingen van het onderzoeksrapport. De resultaten daarvan, met name waar deze zicht bieden op de voorwaarden van een goede onderlinge samenwerking tussen monumentenorganisaties, vrijwilligers, toeristische ondernemers, lokale bewonersorganisaties en VVV's, zullen benut worden om vervolgpilotprojecten binnen de provincie te starten.

2. het benutten van de bestaande organisatiestructuur voor het plattelandsbeleid (regiegroepen) voor het genereren en uitwerken van projecten op dit terrein.

3.1 KUNSTEDUCATIE EN AMATEURKUNST

Kunsteducatie is niet alleen een nieuw woord voor wat we in het verleden kunstzinnige vorming noemden, het is ook een vertaling van wezenlijke veranderingen die hebben plaatsgevonden op dit terrein. Het accent is hier langzaam verschoven van de vormingskant naar de kunst zelf.

In het brede veld van professionele kunsten en amateurkunst wordt kunsteducatie als een noodzakelijke schakel gezien, het middel bij uitstek om te komen tot participatie en spreiding en om die reden wordt het door ons van bijzonder belang geacht.

Technisch gezien is kunsteducatie een verzamelnaam voor alle vormen van educatie waarbij kunst en/of kunstzinnige middelen en technieken als doel of als middel worden ingezet. Daarbij staat de kunstbeleving centraal, beleving die met educatie moet worden gestimuleerd. Dat kan op een actieve, een receptieve of een reflectieve manier (m.a.w. kunst maken, kunst kijken of over kunst praten). Hierdoor houdt kunsteducatie niet alleen in dat leerlingen worden "blootgesteld aan" kunst, maar ook dat ze "leren omgaan met" het kunst- en cultuuraanbod.

Dit "leren omgaan met" veronderstelt weer het maken van keuzes. Keuzes die pas gemaakt kunnen worden als de daarvoor de nodige keuzemogelijkheden zijn aangeboden. Mensen, en dan vooral jonge mensen, moeten in onze optiek in de gelegenheid worden gesteld om kennis te maken met de vele facetten die het kunst- en cultuurleven biedt en geholpen worden om daarin op latere leeftijd zelfstandig tot keuzes te komen.

Het kan niet vaak genoeg gezegd worden: meer dan de helft van alle Nederlanders houdt zich op de een of andere manier met amateurkunst bezig. Door het bezig zijn met amateurkunst wordt niet alleen de belangstelling voor de professionele kunst groter, mensen stellen zichzelf ook in staat hun belangstelling te verbreden en een andere, nieuwe kijk op dingen te ontwikkelen. Daarbij past het verlangen om jezelf te verbeteren en je kwaliteiten op een hoger niveau te brengen, een ontwikkeling die wij graag blijven stimuleren.

3.1.1 Terugblik

De situatie in de provincie Groningen op het gebied van wat traditioneel de steunfunctie kunstzinnige vorming (nu kunsteducatie) genoemd wordt was tot voor kort niet een erg gelukkige. Door de versnipperde steunfunctie muzikale vorming kon onvoldoende recht worden gedaan aan het al in 1988 geformuleerde provinciale beleid om zo veel mogelijk te komen tot concentratie van de amateurkunst en kunstzinnige vorming in één multifunctioneel instituut.

Ons voornemen om deze verwarrende situatie in de achter ons liggende cultuurperiode te veranderen is gelukt. De steunfunctie muzikale vorming - in de oude situatie ondergebracht bij 6 muziekscholen - is met ingang van 1 juli 1995 onderdeel van het takenpakket van de twee multi-functionele instituten in de provincie Groningen op het gebied van de kunsteducatie: het IVAK voor de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum en het Kunstencentrum Groningen voor de rest van de provincie. De keuze voor deze structuur is gebaseerd op een historisch gegroeide situatie. De mogelijke nadelen die deze structuur - twee instituten in plaats van één - met zich meebrengt zullen moeten worden opgevangen door intensieve samenwerking. Beide instituten hebben hiertoe de bereidheid uitgesproken en de eerste afspraken zijn inmiddels gemaakt. Vóór het eind van deze nieuwe cultuurperiode zal de samenwerking geëvalueerd worden om te bezien of verdergaande integratie gewenst is.

De herstructureringsoperatie die heeft geleid tot de nieuwe structuur is niet in alle fasen moeiteloos geweest, mede omdat deze gekoppeld was aan een forse ISP-bezuiniging die op dit terrein aan alle betrokkenen moest worden doorvertaald. Hoewel de grootste pijn verzacht kon worden doordat de provincie bijna de helft van de bezuiniging voor eigen rekening nam, moesten er niettemin pijnlijke keuzes worden gemaakt. Toch menen wij dat wij met een zeker gevoel van tevredenheid kunnen terugkijken op de gevoerde overleggen en de medewerking van de voornaamste betrokkenen.

De kosten van uitvoering bij de "bemiddeling podiumkunsten" (Klassepodium) voor het onderwijs zijn in de afgelopen cultuurperiode volgens voornemen gefaseerd afgebouwd. De opvatting die hieraan ten grondslag lag was dat deze taak vooral een gemeentelijke was. Naar nu blijkt hebben de meeste participerende gemeentes bij gebrek aan middelen deze taak niet opgepakt en vreest het Kunstencentrum Groningen voor de voortzetting van het Klassepodium. Wij komen hier bij "projecten" op terug.

De amateurkunst was en blijft voor de hele provincie ondergebracht bij de sector amateurkunst (oude naam: Centrum voor Amateurkunst) van het eerder genoemde Kunstencentrum Groningen.

In de afgelopen periode hebben wij volgens voornemen kunnen realiseren dat alle amateurkoepels die door de provincie worden gesubsidieerd zijn ondergebracht bij de eerder genoemde sector amateurkunst van het Kunstencentrum Groningen. Van een lappendeken van organisaties, besturen en soms verzuilde clubs, is er nu één centrum waar de amateurverenigingen onderdak en faciliteiten krijgen.

De onderbrenging van deze koepels is in eerste instantie organisatorisch van aard maar zal volgens onze wensen tevens moeten leiden tot inhoudelijke wisselwerking en "kruisbestuiving". Hier kan een nieuwe en mogelijk bredere kijk op het eigen terrein ontstaan met als uiteindelijk resultaat vernieuwing en algehele kwaliteitsverbetering.

De koepels die hier onderdak hebben gevonden zijn: de SAMO (Stichting Samenwerkingsverband Muziek Organisaties), de SAKO (Stichting Samenwerkende Korenorganisaties Groningen), de STA (stichting Amateurdans), het GCA (Gronings Centrum voor Amateurtheater), de Werkgroep Volksdans, de Federatie Folkloristische Groepen Noord Nederland en de NOVAM (Nederlandse Organisatie voor Accordeon en Mondharmonica).

Op het gebied van de moderne muziek worden door de provincie de stichting Pop=Prima, de stichting Popworkshops en de stichting Jazz in Groningen (SJIG) gesubsidieerd, die ook alle een vaste plaats in de sector amateurkunst van het Kunstencentrum Groningen hebben gevonden.

3.1.2 Toekomst

Tot nu toe heeft het accent bij de kunsteducatie voornamelijk gelegen op het basisonderwijs, logischerwijs richt onze aandacht zich nu op het vervolg, de basisvorming in het voortgezet onderwijs.

Ook hier lijkt zich de informatieparadox voor te doen die al eerder in deze nota is geconstateerd: er is voldoende aanbod vanuit professionele kunstinstellingen dat de jongeren kennelijk onvoldoende bereikt en er zijn voldoende jongeren die geïnteresseerd zijn in cultuur maar kennelijk niet weten waar ze het moeten halen. Deze twee werelden moeten bij elkaar gebracht worden. De plaats om jongeren te bereiken is de plaats waar ze iedere dag samen komen: de school. Hier zullen aanbod en afname op elkaar afgestemd moeten worden.

Maar hierin moet wel regie komen en dat geldt met name voor het aanbod. Als

alle professionele instellingen als theatergezelschappen, musea en bibliotheken met hun kunsteducatieve programma's de scholen gaan bestoken, wordt het gevoel dat men omkomt in de informatiebrij alleen maar groter.

Deze stroomlijning willen wij bewerkstelligen door een project Kunsteducatie in het voortgezet onderwijs.

Kunsteducatie in het voortgezet onderwijs is een logisch voortvloeisel van de activiteiten die tot nu toe hebben plaatsgevonden in het basisonderwijs. De bagage die kinderen hier hebben meegekregen dient een voortzetting te krijgen in het voortgezet onderwijs. Andersom vinden wij het belangrijk dat de kunsteducatie aan de basis niet wordt afgebroken waarmee de continuïteit van het kunstonderwijs in gevaar zou kunnen komen. Wij willen dan ook het project Klassepodium voortzetten (zie bij projecten).

Voor de amateurkunst geldt dat wij willen blijven doorgaan op de ingezette lijn. Daarbij zullen wij meer dan voorheen aandringen op samenwerking tussen de sector amateurkunst en de amateurkoepels en tussen de koepels onderling.

De sector amateurkunst van het Kunstencentrum achten wij in staat de door ons gewenste inhoudelijke en organisatorische ondersteuning te bieden aan de amateurkoepels op het gebied van muziek, theater en dans.

We vinden dat deze ondersteuning door de koepels dan ook ten volle benut moet worden. Daarbij moet er wel duidelijkheid komen over elkaars bevoegdheden en over de taakverdeling tussen beide partijen. Wij willen er dan ook op aandringen dat tussen koepels en Kunstencentrum contracten worden afgesloten waarin de gewenste samenwerking en ondersteuning wordt neergelegd. Deze contracten moeten in de loop van 1997 ontwikkeld worden.

Verder moet het duidelijk zijn dat financiële verantwoordelijkheid voor de koepels een zaak van de provincie is. Over de besteding van de subsidies en over de inhoudelijke werkzaamheden zullen de koepels dan ook ieder jaar verantwoording moeten afleggen aan de provincie.

Basisvoorziening

- Als basisvoorziening op het gebied van de kunsteducatie en de amateurkunst hechten wij veel belang aan een sterke concentratie binnen een multidisciplinair instituut dat op provinciale schaal kan werken. Een dergelijk grootschalig instituut is nodig om een rijk geschakeerd en geïntegreerd kunsteducatief aanbod mogelijk te maken, nieuw beleid te ontwikkelen en in te spelen op de eisen die in toenemende mate worden gesteld aan het niveau en de kwaliteit van de kunsteducatie. De schaalvergroting en toenemende autonomie in het onderwijs bijvoorbeeld geven scholen steeds meer vrijheid de gewenste ondersteuning te verwerven bij die instellingen die naar de mening van de school de beste diensten en producten leveren. Een instituut zal daarom goed toegerust moeten zijn om in de pas te blijven met alle ontwikkelingen die op dit terrein gaande zijn en daarop slagvaardig te kunnen reageren.

Deze basisvoorziening wordt in onze provincie op dit moment gewaarborgd in de huidige structuur waarbij het IVAK de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum bedient, en het Kunstencentrum Groningen de rest van de provincie.

- Voor de amateurkunst blijft de sector amateurkunst van het Kunstencentrum een basisvoorziening.

Met genoemde instellingen zullen budgetafspraken worden gemaakt op het terrein van de kunsteducatie en amateurkunst. Ook zal de samenwerking op de diverse terreinen een plaats krijgen in de gevraagde prestaties.

Projecten

- Het project Kunst op School: Kunsteducatie in het voortgezet onderwijs is een logische continuering van het kunsteducatieve aanbod waarmee in de afgelopen jaren in het basisonderwijs een start is gemaakt. Het doel is het op elkaar afstemmen van aanbod en afname door een netwerk op te zetten waarbij de professionele kunsten een beoogde doelgroep (jongeren 12-18 jaar) kunnen bereiken om zo hun publieksbereik te vergroten, waarbij de doelgroep zo breed mogelijk kan kennismaken met het aanbod aan professionele kunsten. Dit laatste zou idealiter resulteren in de doorstroming van kinderen en jong volwassenen naar de eigen zelfstandige (buitenschoolse) deelname aan kunst. Dit laatste kan een actieve deelname aan (amateur)kunst betekenen, maar ook een consumentenrol in bijvoorbeeld theater- en museumbezoek.

Daarvoor denken we dat jongeren op twee verschillende manieren benaderd moeten worden. In de basisvorming (de eerste drie klassen van het voortgezet onderwijs) kan dat nog op de manier die ze gewend zijn van het basisonderwijs, via een programma van kunstvoorstellingen op school.

Na de basisvorming (vanaf klas 4 van het voortgezet onderwijs) willen we proberen jongeren individueler te benaderen en ze uit de school naar de kunstinstellingen zelf te halen. Een methode zou kunnen zijn om - naar het idee van de gemeente Groningen - een jongerenuitburo op te zetten dat onder professionele begeleiding door jongeren zelf gerund wordt. Ook zouden jongeren op een voordelige manier kennis kunnen maken met de CJP-pas.

In dit 4-jarige project willen we gaan samenwerken met de gemeente Groningen. Het project zal starten in de basisvorming. Werkendeweg zal een methode moeten worden ontwikkeld voor het vervolg. We verwachten dat dit vervolg voor het einde van het project al een duidelijke vorm heeft gekregen en dat dan inmiddels met de uitvoering ervan een start is gemaakt.

- We willen de subsidiëring van het project Klassepodium gedeeltelijk herstellen. Dit project is gestart in 1989 met als doel het spreiden van voorstellingen, concerten etc. over zoveel mogelijk scholen. Het aanbod was in 1993 opgelopen tot 280 voorstellingen in 200 scholen waarmee bijna 17.000 leerlingen werden bereikt. Het subsidie van de provincie hielp om gemeenten en scholen over de streep te trekken en om een landelijke subsidie binnen te halen. Het gefaseerd terugtrekken van het provinciaal subsidie heeft tot gevolg gehad dat het aantal voorstellingen terugloopt vanwege financiële belemmeringen, terwijl de vraag uit het onderwijs stijgt. Deze negatieve ontwikkeling willen wij tot staan brengen. In de vorm van een project willen wij de komende vier jaar het project Klassepodium verder ondersteunen.

Beide projecten willen we steunen voor een periode van 4 jaar. Na vier jaar zullen deze projecten - afhankelijk van hun succes - een uiteindelijke vorm kunnen vinden in de te ontwikkelen regionale cultuurplannen, waarbij in overleg met gemeenten het belang van deze projecten een vertaling vindt in de financiële betrokkenheid van de deelnemende partijen in een regio.

- Wij willen een projectsubsidie verlenen aan de koepelorganisaties SAMO, SAKO, GCA, STA en de Werkgroep Volksdans. Hiervoor stellen wij als voorwaarde dat zoveel als mogelijk wordt samengewerkt waar dit meerwaarde op kan leveren, zowel met het Kunstencentrum als onderling.

Een projectsubsidie gaat ook naar de koepel op het gebied van de rederij-
kerskunst, het KPGRV (Koninklijk Provinciaal Groninger Rederij-
kersbond).

- Ons beleid ten aanzien van (educatieve) activiteiten op het terrein van de pop- en jazzmuziek willen wij voortzetten en verder ontwikkelen. Daarbij willen wij onderzoeken of er een mogelijkheid bestaat een grotere samenhang aan te brengen tussen de activiteiten op het gebied van de pop en jazz. Wij willen in dit verband starten met een proefpodium in de regio West-Groningen. Als hier voldoende draagvlak voor is, zal dit podium zich in het kader van het regionaal cultuurplan West-Groningen moeten ontwikkelen. Naast reeds genoemde activiteiten zal het podium ook een ontmoetingsplaats moeten worden voor alle andere vormen van amateurkunst als dans, theater, wereldmuziek, hofa-bra enz. Nadrukkelijk willen wij ook proberen bij dit experiment de muziekscholen en het regionale jeugd- en jongerenwerk te betrekken.

- Wij willen de subsidies aan de Stichting Popworkshops en de Stichting Pop=Prima continueren.

De Stichting Pop=Prima Groningen (voorheen: Stichting Groningen Poppodia) verzorgt een podiumplan voor de popmuziek door middel van o.a. groepenpresentaties en de organisatie van de Pop=Prima Prijs. Daarnaast wordt medewerking verleend aan verschillende muziekmanifestaties zoals het Bevrijdingsfestival. Onlangs is een begin gemaakt met het opzetten van een demobestand: het inventariseren en bijhouden van het materiaal dat door de provinciale bands wordt uitgebracht voor de verschillende organisaties in en buiten de provincie die concerten organiseren.

De provinciale popworkshops van de Stichting Popworkshops voorzien in een grote behoefte. Bij jongeren uit de hele provincie bestaat enthousiaste belangstelling om mee te doen aan deze activiteit. Het popworkshop-aanbod blijkt flexibel in te kunnen spelen op en daardoor aan te sluiten bij de vraag van popmuziek-makende jongeren in de provincie Groningen.

- De jazzworkshops, de educatieve activiteiten op het gebied van de jazz, zijn zoals wij in de vorige beleidsperiode hadden aangekondigd, onderwerp van heroverweging geweest. Met ingang van 1995 zijn deze activiteiten met een bijbehorend budget van f 15.000,- onderdeel gaan uitmaken van het takenpakket van het Kunstencentrum Groningen.

De jazzworkshops zullen zich in 1997 moeten bewijzen. Vooralsnog willen wij deze activiteit als onderdeel van het takenpakket van het Kunstencentrum blijven zien. Voor de periode na 1997 willen wij met het Kunstencentrum overleggen over de voortgang van de workshops en de mogelijkheid open houden tot verhoging van het bedrag voor deze workshops indien er een goede basis voor wordt gevonden. Tot dan achten wij de eerder genoemde bijdrage voldoende.

- De stichting Jazz in Groningen organiseert jazzconcerten op kernpodia in de provincie. Daarnaast organiseert zij speciale jazzprojecten en wordt medewerking verleend aan een aantal festivals zoals de Zomer Jazz Fiets Tour, het Virusfestival, het Bevrijdingsfestival en de Noorderzonmanifestatie. Door een aantal bestuurswisselingen en door ontwikkelingen die grotendeels te maken hebben met de gemeente Groningen (de fusie met de Jazzmarathon) zijn de activiteiten in de provincie naar onze mening in 1995 en 1996 achter gebleven. Om deze reden willen wij het subsidie aan de SJIG verlagen. Daarbij benadrukken wij dat wij het stimuleren van jazzconcerten de belangrijkste taak van de SJIG achten. Voor haar betrokkenheid bij interessante projecten en festivals zijn wij van mening dat deze door middel van subsidiëring via incidentele subsidies dient plaats te vinden.

Organisatorisch kan mogelijk nauwer worden samengewerkt tussen de genoemde stichtingen. Overheadkosten kunnen hierdoor tot een minimum worden beperkt, zodat het subsidie maximaal wordt ingezet voor activiteiten. Wij vragen de

bovengenoemde instellingen nadrukkelijk om hier in de komende beleidsperiode aandacht aan te schenken.

Alle projectsubsidies op het gebied van de amateurkunst gelden voor een jaar. Per jaar zal op basis van resultaten bekeken worden of verlenging plaats kan vinden.

- Om de versnipperde inzet van geld tegen te gaan willen wij af van de wat kleinere (waarderings)subsidies. Om die reden willen wij onze waarderings-subsidie aan de niet-Groningse koepels de NOVAM en de Federatie Folkloristische groepen Noord-Nederland met ingang van 1997 beëindigen. Deze stopzetting houdt geen gebrek aan waardering in. Het is een van de keuzes die we voor de komende vier jaar maken.

3.2 MUSEA, REGIONALE CULTUUR EN STREEKARCHIEVEN

3.2.1 Musea

De provinciale taak op het gebied van museumbeleid richt zich op de ontwikkeling van een gespreide museum-netwerkstructuur in onze - specifiek Groningse - situatie met een dunbevolkt platteland en een centrale grote stad. Met deze netwerkstructuur willen we bewerkstelligen dat musea kunnen profiteren van elkaars know how, dat er evenwicht komt in de kwaliteit van de collecties en dat er mogelijkheden ontstaan voor samenwerking en uitwisseling. Ook kunnen in een goede netwerkstructuur kleine museale initiatieven worden ondersteund.

Op deze manier willen wij eraan bijdragen dat zoveel mogelijk mensen in onze provincie in staat worden gesteld om kennis te nemen van de bijzondere en diverse collecties die onze provincie rijk is.

Het museumnetwerk bestaat in hoofdzaak uit een aantal zogenaamde regionale kernmusea. Deze musea hebben op grond van hun professionaliteit, geografische ligging en de aard van hun permanente collectie - die een relatie moet hebben met de provincie Groningen - die "status" verworven.

Onze betrokkenheid bij deze musea hebben wij zowel in financiële zin vertaald als in personele ondersteuning, door het aanstellen van een provinciale museumconsulent op wiens diensten de musea een beroep kunnen doen. Voor deze ondersteuning verwachten wij dat de kernmusea ondersteuning bieden aan de kleinere museale initiatieven in onze provincie. De kernmusea zelf kunnen op hun beurt weer op ondersteuning rekenen van het grootste museum in onze provincie, het Groninger Museum.

In de afgelopen beleidsperiode hebben wij zowel inhoudelijk als functioneel een praktisch uitwerking gegeven aan het begrip "kernmuseum" door voor alle musea taakniveaus vast te stellen. Deze taakniveaus zijn gericht op verdergaande professionalisering en regionale profilering. Overigens vinden wij de uitstraling en profilering van een museum, de rol naar de regio en de hechting in de regio van groter belang dan het zonder meer voldoen aan een taakniveau.

Een sprekend voorbeeld van een goeie relatie naar de directe omgeving is de manier waarop het Veenkoloniaal Museum de amateur-archeologen in onze provincie begeleidt.

Als kernmusea zijn aangewezen het Openluchtmuseum Het Hoogeland in Warffum, het Veenkoloniaal Museum in Veendam, het Museumklooster Ter Apel en het Gewestelijk Historisch Museum Blankenstein in Appingedam.

Tevens is - financiële - medeverantwoordelijkheid aanvaard voor het Groninger Museum, het Nationaal Rijtuigmuseum in Leek, het Noordelijk Scheepvaartmuseum en voor de Folkingestraat Synagoge in de stad Groningen.

Alle hier genoemde musea zijn aangesloten bij de Federatie van Musea, een federatief verband van Groninger musea waarbij de eerder genoemde provinciale museumconsulent is ondergebracht.

Het Groninger Museum nam de afgelopen periode een aparte plaats in. Voor dit museum werd in 1992 een extra bedrag van drie ton gereserveerd voor de ontwikkelingskosten in het kader van de - toen nog aanstaande - nieuwbouw. Het bedrag was specifiek bestemd voor de instandhouding en verdere ontwikkeling van de toonaangevende positie die het museum zich in de jaren daarvoor had verworven op het terrein van de presentatie van moderne beeldende kunst, zowel nationaal als internationaal.

3.2.1.1 Terugblik Musea

In het algemeen kan worden opgemerkt dat het beleid met betrekking tot de regionale kernmusea gedurende het regime van de cultuurnota 'Open deuren, open vensters', ondanks haperingen, vruchten heeft afgeworpen. Veel meer dan daarvoor is er sprake van een netwerk van museale voorzieningen, veel meer is er sprake van samenwerking en wordt er over de grenzen van de eigen permanente collectie heen gekeken naar de mogelijkheid van aansprekende arrangementen met 'geestverwante' instellingen op museaal en cultuurtoeristisch en -historisch terrein.

Vooraf de Federatie van Musea, met de museumconsulent en een steeds sterker wordend Veenkoloniaal Museum als vooraanstaand lid, mag dit als verdienste op haar conto bijschrijven.

In de komende periode verwachten we van het Groninger Museum ook weer wat meer aandacht voor haar begeleidende taak naar de kernmusea.

Het Groninger Museum is in de afgelopen periode vooral en begrijpelijk met de eigen organisatie en de overgang naar de nieuwbouw bezig geweest. We hoeven hier nauwelijks iets toe te voegen aan de superlatieven waarmee dit museum sinds de opening van die nieuwbouw is omgeven.

Een ongekend hoog aantal bezoekers heeft het museum reeds bezocht en na meer dan een jaar in de nieuwbouw is nog allerm minst sprake van een teruggang. Van de meeropbrengsten van het museum over 1995 en naar verwachting ook over 1996 zal een aanzienlijk deel worden aangewend voor het treffen van diverse voorzieningen. Ook wordt onderzocht hoe het beheer kan worden gevoerd van een zogenaamd weerstandsvermogen dat ingezet kan worden in geval van teruglopende inkomsten. Naast het weerstandsvermogen zijn verder een calamiteitenfonds en een groot-onderhoudfonds in het leven geroepen.

Een verdergaande samenwerking tussen de museumconsulenten in noordelijk verband - zoals wij ons dat hadden voorgesteld - is nog niet echt van de grond is gekomen. Aan initiatieven van Groningse zijde heeft het niet ontbroken. Nog steeds menen wij dat samenwerking de kwetsbare, veelal deeltijdse, consulenten een steviger positie kan geven, waarbij specialisaties mogelijk zijn. Maar nog onlangs is van Friese zijde aangegeven, dat de Friese museumconsulent in die provincie een geheel eigen en andersoortige positie heeft door zijn grotere betrokkenheid op het Fries-eigene. Ook het overleg met Drenthe over een meer intensieve samenwerking heeft op dit moment nog niet tot concrete resultaten geleid.

3.2.1.2 Toekomst Musea

Wij willen verder inzetten op versterking van de reeds bestaande netwerkstructuur. Naast een inhoudelijke meerwaarde kan netwerkvorming ook tot betere resultaten leiden op bijvoorbeeld het terrein van de marketing en het verwerven van subsidies en andere inkomsten.

In de praktijk functioneren ook de Groninger borgen als regionale musea. In de komende periode willen wij samen met deze borgen bekijken hoe hun museale activiteiten kunnen aansluiten bij die van de kernmusea.

Een nieuw interessant initiatief op museumgebied is de voorbereiding voor een nationaal Stripmuseum in de stad Groningen. Met als voorgenomen lokatie het huidige parkeerterrein op de Westerhaven, zou dit nieuwe museum in de lijn liggen van het Groninger Museum en het Natuurmuseum en daarmee een welkome versterking vormen van de museale infrastructuur van stad en ommeland. Zowel de gemeente als de provincie Groningen zijn op dit moment nauw betrokken bij de plannen.

Alle in de inleiding genoemde musea hebben bij ons voor de nieuwe cultuurperiode beleidsplannen ingediend waarmee tegemoet wordt gekomen aan de verwachtingen die wij in onze uitgangspuntennotitie voor het cultuurbeleid hebben geformuleerd.

Naast de algemene opdracht aan de Federatie zullen wij met elk museum afzonderlijk afspraken maken waarin de prestaties worden aangegeven die wij verlangen voor het afgesproken budget. Hierbij zullen wij enerzijds werken met het eerder vastgestelde taakniveau van een museum en anderzijds met de thema's en doelgroepen die wij in deze periode voorrang willen geven.

Basisvoorziening Musea.

Met het oog op de continuïteit willen wij de huidige infrastructuur met betrekking tot de regionale kernmusea en de daaraan gekoppelde subsidiëring handhaven. De kernmusea fungeren als basisvoorziening voor de instandhouding van deze structuur. Deze kernmusea zijn het Veenkoloniaal Museum Veendam, het Openluchtmuseum Het Hogeland in Warffum, het Museumklooster Ter Apel en het Gewestelijk Historisch Museum in Appingedam.

Door de minimale professionele bezetting in een aantal van deze musea is ook de voortzetting van het federatieve verband - de Federatie van Musea en de museumconsulent - in verband met de netwerk-, overleg- en platformfunctie voor deze musea onontbeerlijk en daarmee een basisvoorziening.

De economische zelfredzaamheid van het Groninger Museum is, dankzij de ontwikkelingen die te maken hebben met de nieuwbouw, sterk gestegen. De extra steun van in totaal drie ton die in de afgelopen beleidsperiode is verstrekt, willen we daarom gefaseerd afbouwen met een ton per jaar in de jaren 1998 tot en met 2000.

Onze reguliere financiële medeverantwoordelijkheid voor het Groninger Museum willen wij handhaven. Dat geldt ook voor het Noordelijk Scheepvaartmuseum, de Folkingestraat Synagoge en het Nationaal Rijtuigmuseum.

Projecten Musea

Wij kennen de Federatie van Musea voor de komende beleidsperiode een belangrijke rol toe en vragen deze organisatie een aantal projecten te ontwikkelen.

- Wij vragen de Federatie het voortouw te nemen in een verdergaande professionalisering van de musea, met name van de regionale kernmusea. In zaken als beheer van de collectie, beoordeling en selectie, die bijvoorbeeld aan conservering en/of restauratie vooraf moeten gaan, willen wij een nadrukkelijker rol voor zowel de Federatie als de museumconsulent. Het is van groot belang dat er gewerkt wordt aan de opbouw van een infrastructuur van het museale culturele erfgoed. Criteria als uniciteit, kunsthistorische en specifieke regionale waarden zullen daarbij moeten worden gehanteerd en keuzes ten aanzien van collecties zijn daarbij onontkomelijk. Wij willen de Federatie uitnodigen op dit onderdeel van de Groninger cultuur een plan te ontwikkelen voor het behoud van ons museale culturele erfgoed.

- Voor de ontwikkeling van nieuwe museale projecten die moeten aansluiten bij de in de inleiding genoemde beleidsaccenten en doelgroepen vinden wij de Federatie van Musea met haar overkoepelende structuur eveneens het meest geschikte orgaan.

Hiervoor willen wij een deel van de middelen van het krediet ondersteuning musea aan het budget van de Federatie van Musea toevoegen. Deze middelen zullen in hun bestemming een duidelijke relatie moeten krijgen met de beleidsaccenten die wij voor deze cultuurperiode hebben aangegeven. Wij

denken bijvoorbeeld aan de in de inleiding genoemde doelgroepen en thema's als de kunsteducatie. Een goed voorbeeld van wat er op dit moment al op dit gebied wordt gerealiseerd, is het Schoolmuseumproject van de Federatie voor Musea waar het thema kunsteducatie en de doelgroep jongeren bij elkaar worden gebracht in een project over omgevingsonderwijs. Ook voor de doelgroep ouderen vormt het museum een belangrijk cultureel instituut. Dat geldt met name voor de musea met een streekgebonden collectie.

We verwachten dat bij de ontwikkeling van deze projecten zoveel mogelijk afstemming, aansluiting en samenwerking wordt gezocht met andere "netwerken" op het gebied van cultuur zoals bijvoorbeeld het project Kunsteducatie in het Voortgezet Onderwijs.

Tot slot willen we hier noemen dat wij er vertrouwen in hebben dat het Groninger Museum onder de nieuwe directie - buiten het reguliere programma - projecten weet te organiseren, bijvoorbeeld op het gebied van het cultuurtoerisme en/of in samenwerking met andere regionale musea en organisaties.

Voor projecten die buiten het reguliere programma van het museum vallen kan een beroep worden gedaan op incidentele middelen.

3.2.2 Regionale cultuur.

In het essay "Terug naar het Noorden" zegt de prijswinnaar van ons eerste Belcampo Stipendium, Louis Stiller, dat hij zoveel kon en wilde reizen omdat juist de verbondenheid met het Noorden hem vaste grond onder zijn voeten gaf: "Het elastiek kan nog zover uitrekken, het breekt niet. Zo werkt dat met elastiek. Ontbreekt zo'n verankeringspunt dan heeft de reiziger geen houvast tijdens het reizen: zowel de reisbestemming als de thuisbestemming beweegt immers, alles verandert, is onrustig." "Geworteld" zijn hoeft inderdaad geen starre verankering te betekenen, het kan ook een punt zijn van waaruit de wereld met meer vertrouwen tegemoet getreden kan worden.

Terwijl de mogelijkheden om kennis te nemen van de wereld enorm vergroot zijn en iedere dag nog groter worden, kunnen we tegelijkertijd waarnemen dat de belangstelling voor de eigen regio groeit. Van instellingen die zich met regionale cultuur bezighouden vernemen wij dat - wellicht juist als reactie op deze informatiestromen - er een toenemende interesse bestaat in de eigen cultuur, taal en geschiedenis. Als voorbeeld noemen we de grote populariteit van het TV Noord-programma "Vrouger", vooral - maar niet alleen - bij de oudere inwoners van onze provincie.

3.2.2.1 Terugblik regionale cultuur

In de afgelopen periode is op het gebied van de regionale cultuur een herstructurering doorgevoerd, met name om de kwetsbare functies op het terrein van de wetenschappelijke ontwikkeling en de stimulering van de Groninger taal en cultuur in te bedden in een voor de toekomst meest stevige structuur. Voor de beide functies kon met ingang van 1996 binnen de Rijksuniversiteit en mede met behulp van universitaire middelen het Bureau Groninger Taal en Cultuur worden gerealiseerd. Er is een programma voor het bureau ontwikkeld dat zowel universitaire als laagdrempelige activiteiten kent. Daarnaast ontstond, vanuit het veld zelf en onder leiding van de stichting 't Grunneger Bouk, een concentratie van regionale cultuurinstellingen te Scheemda. In deze laatste locatie vestigde zich ook de stichting Grunneger Toal. Wij hebben dit centrum te Scheemda als een platformfunctie erkend en verlenen een structurele bijdrage in de administratieve en facilitaire dienstverlening.

Het krediet gewestelijke cultuur met de Groningana-regeling op basis waarvan subsidie kon worden aangevraagd voor publikaties die "het belang dienen van de provincie Groningen en haar inwoners" heeft in de afgelopen cultuurperiode steeds onder zware druk gestaan. Er wordt veel gepubliceerd in Groningen, over Groningen, door Groningers en in het Gronings, zo werd ons duidelijk uit de vele aanvragen die ons op dit gebied bereikten. We zijn uiteraard blij met deze belangstelling voor de eigen provincie en met de liefde voor de eigen cultuur en taal. De aanvragen die bij ons worden ingediend laten echter een brede variëteit en kwaliteit zien: van bijzonder professioneel ogende uitgaven tot de wat eenvoudiger boekjes. Dat vindt mede zijn oorzaak in het feit dat wij tot nu toe vooral een stimulerend en daarmee een enigszins beschermend beleid hebben gevoerd bij de subsidiëring van deze uitgaven.

Het bescheiden krediet regionale geschiedenis is jarenlang op ongeveer dezelfde wijze ingezet als het krediet gewestelijke cultuur. Op incidentele wijze werden activiteiten gesubsidieerd als bijvoorbeeld de "Dag van de Groninger geschiedenis" voor amateurhistorici in de provincie. In de toekomst willen we dit krediet op een andere wijze inzetten (zie bij projecten).

3.2.2.2 Toekomst regionale cultuur

Basisvoorziening regionale cultuur

Wij zijn verheugd dat met ingang van 1996 de herstructurering op het terrein van de regionale taal en cultuur kon worden afgerond en dat het Bureau Groninger Taal en Cultuur van start kon gaan. De wat solitaire en daardoor kwetsbare positie van de streektaalfunctionaris kon in dit bureau en in het verband van de universiteit een steviger bedding krijgen. Met voldoende aandacht voor de beide oorspronkelijke elementen van de functie, te weten de stimuleringsfunctie en de wetenschappelijke component van onderzoek en onderwijs.

Wij beschouwen het bureau als een basisvoorziening, onontbeerlijk voor de verdere ontwikkeling van de Groninger taal en cultuur; noodzakelijk voor de ontwikkeling van uiteenlopende projecten. Het bureau is ook nauw verbonden met en ingeschakeld bij het provinciale streven naar een verdergaande erkenning van het Nedersaksisch onder deel III van het Europees Handvest voor minderheidstalen.

Projecten regionale cultuur

- De eerder genoemde diversiteit bij de zogenaamde Groningana-publikaties willen wij zeker in stand houden: voor sommige onderwerpen zal het eenvoudiger zijn fondsen te werven en een grotere markt te bespelen dan voor andere. Ten aanzien van de inhoudelijke kwaliteit willen wij meer zorgvuldigheid betrachten. Als je de eigen cultuur serieus neemt dan zul je ook hier criteria moeten toepassen. Hoewel de meeste aanvragen voor eenmalige culturele subsidies inmiddels van vakkundig advies worden voorzien door adviescommissies, geldt dit nog niet voor de aanvragen op het terrein van de Gewestelijke Cultuur. Om de aanvragen voor deze publikaties op hun merites te kunnen beoordelen vinden wij deskundigheid en een breed inzicht in de eigen cultuur noodzakelijk, die naar onze mening het beste wordt gegarandeerd door de specifieke deskundigheid die op dit terrein aanwezig is bij het Bureau Groninger Taal en Cultuur. Deze taak willen wij dan ook overdragen aan dit bureau.

Concreet houdt dit in dat het bureau tweemaal per jaar (in mei en oktober) een beoordelingsronde houdt m.b.t. de bij de provincie ingediende subsidieverzoeken en hierover advies uitbrengt aan de provincie. De provincie zal deze adviezen zwaar laten wegen bij haar beslissing. De uiteindelijke toekenning dan wel afwijzing blijft echter een provinciale verantwoordelijkheid.

In totaal is een budget beschikbaar van f 30.000,- op jaarbasis.

- activiteitenbudget regionale geschiedenis

Wij willen het voormalige krediet regionale geschiedenis als activiteitenbudget ten bedrage van f 15.000,- onderbrengen bij het Bureau Groninger Taal en Cultuur. Wij menen dat activiteiten die op het terrein van de regionale geschiedenis plaatsvinden het beste kunnen worden beoordeeld door dit bureau. De verantwoording over de gekozen activiteiten op dit terrein moeten worden opgenomen in het jaarlijkse verslag dat door het bureau zal worden opgesteld.

- project Meertmoand Dialectmoand

Door de stichting Kostverloren wordt ieder jaar een programma gepresenteerd dat geheel in het teken staat van de streektaal. Het doel is om te laten zien en horen dat een veelzijdig aanbod in de Groninger taal op een goed niveau mogelijk is. Wij willen dit project voor de komende vier jaar verder ondersteunen.

- Platform-Scheemda-project.

In de voormalige Rabo-bank te Scheemda hebben onder leiding van de Stichting 't Grunneger Bouk diverse instellingen en groepen op het terrein van de Groninger taal en cultuur een onderdak gevonden. Ook de Stichting Grunneger Toal heeft daar huisvesting. Wij zien dit initiatief nadrukkelijk als een project en niet als een basisvoorziening, want ook zonder de zelf gekozen gezamenlijke huisvesting zouden de instellingen op dit terrein van de gewestelijke cultuur bestaan en functioneren. Wij menen dat het Bureau Groninger taal en cultuur lid moet zijn van het centrum te Scheemda en stellen dit als een subsidievoorwaarde voor dit project. Omdat wij belang hechten aan deze platform-functie willen wij het project voor een periode van vier jaren subsidiëren in de bureaunkosten van service en dienstverlening aan de gehuisveste instellingen. Deze subsidie zal gehandhaafd blijven op hetzelfde niveau als in 1996.

- Sinds jaar en dag wordt het internationale dansfestival Op Roakeldais mede door de provincie gesubsidieerd. Een aantal jaren was er sprake van een soort garantiebijdrage, waarop geen beroep behoefde te worden gedaan, de laatste jaren werd evenwel steeds het volledig toegekende bedrag aan de organisatoren uitgekeerd.

Wij zijn van mening dat het dansfestival tezamen met de commerciële beurs, die er een onderdeel van is, er weer naar moet streven self-supporting te zijn. In de nabije toekomst zou dit festival een onderdeel kunnen zijn van het te ontwikkelen regionale cultuurplan voor Noord-Groningen. Wij willen dan ook met de organisatie overleggen over hoe we deze garantiebijdrage kunnen afbouwen.

Gezien ons doelgroepenbeleid willen wij in plaats daarvan een onderdeel van Op Roakeldais op projectbasis subsidiëren. Het betreft hier dat deel van het festival waarbij een dansgroep gedurende een middag optreedt bij een van de basisscholen in de regio; de leerlingen bereiden zich hierop voor door een project te maken over het land van herkomst van hun groep. Hierdoor ontstaat een confrontatie met de cultuur en gewoonten van een volk uit een ander land.

3.2.3 Streekarchieven.

In een open samenleving met vervagende grenzen wordt de behoefte aan onderzoek naar de eigen identiteit sterker. Streekarchieven zijn daarbij onontbeerlijk. Een streekarchief is een centrum waar de geschiedenis van de streek en zijn bewoners kan worden bestudeerd aan de hand van archiefstukken, boeken, foto's, kaarten en overige documentatie. Een dergelijk centrum brengt de geschiedenis van de streek op een actieve wijze onder de aandacht; hierdoor wordt de identiteit van die streek en haar inwoners versterkt. Een streekarchief, waarin waardevolle particuliere en overheidsarchieven, verstevigt de culturele infrastructuur van een gebied.

3.2.3.1 Toekomst

Basisvoorziening streekarchieven

- Gronings AudioVisueel Archief

Het Gronings AudioVisueel Archief (GAVA) werd in 1992 opgericht om historisch audiovisueel materiaal betreffende de provincie Groningen te behouden en ter beschikking te kunnen stellen aan gebruikers. Het is een breed gedragen initiatief waarin o.a. participeren het Rijksarchief, het Gemeentearchief, Radio en TV-Noord, Liga 68, de Geschiedeniswinkel van de Rijksuniversiteit en delen van het bedrijfsleven.

In de korte tijd van haar bestaan heeft het GAVA zich ontwikkeld tot een centraal punt in de provincie Groningen voor behoud en gebruik van historisch audiovisueel materiaal uit de regio. De collectie is in enkele jaren gegroeid tot ruim 1200 film- en videotitels en het gebruikersbestand varieert van particulieren en verenigingen tot musea en landelijke omroeporganisaties. Binnenkort zal de GAVA gehuisvest worden in het nieuwe Cascadeproject, tezamen met het Rijksarchief en het Gemeentearchief Groningen. Deze gezamenlijke huisvesting zal de integratie van de dienstverlening op het gebied van de streekarchieven nog vergroten.

Het GAVA heeft met de komst van de publieke regionale omroep de kans gekregen een breed publiek te bereiken. Dit komt nog het beste tot uiting door een van de best gewaardeerde en bekeken programma's van TV Noord "Vrouger", waarvoor het GAVA het materiaal levert.

De komende jaren dreigt voor het GAVA een begrotingstekort door het aflopen van een loonkostensubsidie die tot nu toe ontvangen werd.

We willen daarom onze bijdrage verhogen van f 10.000,- tot f 15.000,-.

Wel vinden wij dat gezien de grote mate van participatie in het GAVA en de grote mate van dienstverlening, de eigen inkomsten en de inkomsten uit sponsoring vergroot moeten worden. Dit stellen wij dan ook als voorwaarde bij de subsidieverlening.

Projecten streekarchieven

- Streekarchieven-project.

Wij willen een begin maken met het realiseren van streekarchieven. Hierbij willen wij de gemeente Stadskanaal, gelet op het enthousiasme en het voorwerk dat deze gemeente reeds op dit beleidsonderdeel heeft verricht, nauw betrekken. In deze gemeente is al een mogelijke locatie voor een dergelijk archief aangegeven; de watertoren nabij het Streekhistorisch Centrum. Wij willen een deskundigenwerkgroep ter verdere uitwerking van dit idee in het leven roepen. In ieder geval zullen hierbij naar onze mening moeten worden betrokken de provinciale archiefinspectie, de rijksarchivaris, de gemeente Stadskanaal en de directie van het Streekhistorisch Centrum. Wij willen dit initiatief vanaf de aanloopfase onderwerp van bespreking maken van het regionaal cultuurplan Oost-Groningen en in dit kader daarvoor te zijner tijd de middelen ramen.

3.3. MEDIA EN BIBLIOTHEEKVOORZIENING

3.3.1 Media

Tegenwoordig baant een veelheid aan informatie zich langs allerlei kanalen een weg naar onze huiskamer: via kranten, folders, radio en, niet op de laatste plaats, televisie.

Over het algemeen hebben wij als provinciale overheid hier weinig bemoeienis mee, maar sinds de komst van een eigen regionale omroepvoorziening en de landelijke regelgeving op mediagebied komt hier - althans op dit gebied - langzamerhand verandering in.

Terugblik Media

De provincie Groningen kent al een lange traditie als het gaat om de regionale omroepvoorziening. Direct na de bevrijding, in de zomer van 1945 begonnen in Groningen de eerste uitzendingen van wat later de regionale radio-omroep zou worden.

Aanvankelijk werden de regionale radio-omroepen geëxploiteerd door de NOS, maar door de invoering van de Mediawet in 1989 konden afzonderlijke regionale omroepen worden opgericht die door eigen besturen werden geëxploiteerd.

Deze wettelijke ontwikkeling stelde de provincies in staat een begin te maken met een mediabeleid. De minister verwachtte van de provincies immers, behalve een uitspraak over het nut van een regionale radiovoorziening, ook een bereidheid om bij te dragen aan de financiering van deze voorziening.

De publieke regionale omroepvoorziening in onze provincie - Radio Noord - is in april 1995 uitgebreid en aangevuld met televisie. Onder de naam TV Noord gaat op die datum een driejarig experiment regionale kabeltelevisie van start.

Wij zijn als provincie nadrukkelijk betrokken bij dit kabel-experiment. In het voorjaar van 1996 hebben wij bovendien de bereidheid uitgesproken om - onder voorwaarden - de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor de publieke regionale televisie via de ether en de kabel te aanvaarden.

Toekomst Media

Wij hechten veel belang aan een publieke regionale omroep om verschillende redenen.

De regionale omroep voorziet in een behoefte aan regionaal nieuws en achtergrondinformatie. Juist nu de wereld binnen handbereik ligt, is er een kennelijke behoefte aan informatie uit de eigen omgeving. Deze keuze willen wij de inwoners van onze provincie bieden. Daarbij vinden wij het van belang dat regionale radio en televisie met items uit en over de eigen omgeving bijdragen aan de openbare meningsvorming, aan het publieke debat in de regio en aan de betrokkenheid bij de politieke besluitvorming in de provincie.

Het culturele belang is ook duidelijk: de regionale omroep kan door een goede programmering interesse wekken voor verschillende cultuuruitingen en op die manier een positieve bijdrage leveren aan onze multi-culturele samenleving. Ook kan het mensen trots maken op het eigen culturele erfgoed en daarmee bijdragen aan een regionale identiteit.

Het moge duidelijk zijn dat wij een regionale omroep willen die stevig geworteld is in de regio en die voor een ieder herkenbaar is door de aard van zijn programma's.

Basisvoorziening Media

Wij achten voor een goede mediavoorziening in onze provincie onze huidige publieke regionale omroep (Radio Noord en TV Noord) een basisvoorziening. Radio Noord (formeel Stichting Regionale Omroep Noord) wordt gefinancierd door middel van een opslagheffing op de omroepbijdrage. Omdat onze provincie relatief dunbevolkt is, wordt dit bedrag uit de algemene omroepmiddelen aangevuld tot het door het Commissariaat voor de Media vastgestelde normbedrag.

TV Noord (formeel Stichting Regionale Televisie Noord) wordt geëxploiteerd door de Energie Distributie Maatschappij Oost- en Noord-Nederland, de EDON. Voor de financiering van het driejarig experiment kabeltelevisie heeft de EDON de tarieven van de kabelabbonementen met vijftig cent per maand verhoogd. Via de Raad van Commissarissen van de EDON heeft de provincie hiermee ingestemd. Daarbij is afgesproken dat gedurende de looptijd van het experiment de kabelheffing, afgezien van de gebruikelijke inflatiecorrectie, niet mag worden verhoogd.

TV Noord is in haar korte bestaan een van de best bekeken omroepen in onze provincie geworden. De programmering is horizontaal opgebouwd met vaste dagelijkse rubrieken op vaste tijdstippen met tot besluit een vast wekelijks programma. Dit gekozen programmaschema had als doel om met de nieuwe zender snel een sterke marktpositie te verwerven. Dit is gelukt. TV Noord bleek al onmiddellijk na de start hoge kijk- en waarderingscijfers te scoren in alle leeftijdscategorieën en in brede lagen van de Groninger bevolking.

Het bestuur van de regionale omroep beschouwt de onafhankelijke journalistieke berichtgeving over en voor de provincie Groningen als haar kerntaak. Wij respecteren uiteraard deze onafhankelijkheid.

Wel vinden wij het onze plicht om toezicht te houden op de regionale radio en televisie. Eenmaal in de vijf jaar moeten wij een representativiteitsverklaring afgeven aan het Commissariaat voor de Media over de regionale radiovoorziening in onze provincie. Eenmaal in de vijf jaar komt daarbij de vraag aan de orde of de regionale radio nog representatief kan worden genoemd voor zijn zendgebied, de provincie en haar inwoners. Een regionale omroep is immers op grond van de Mediawet verplicht minstens de helft van de zendtijd te besteden aan plaatselijke of regionale informatie, cultuur en educatie. Dat legitimeert in onze visie ook het bestaan van een regionale omroep.

Voor de publieke regionale televisie zouden wij dan ook eenzelfde regeling willen bepleiten als die voor de publieke regionale radio.

3.3.2 Bibliotheekvoorziening

De provincie wil via een provinciaal netwerk de rol en de taken van de plaatselijke bibliotheken zo breed mogelijk ondersteunen, zowel in facilitair als inhoudelijk opzicht.

Wij doen dit door middel van ondersteuning van het algemene dienstenpakket van de Provinciale Bibliotheek Centrale Groningen (PBCG) en door het ondersteunen van een aantal specifieke projecten van deze organisatie.

Terugblik Bibliotheekvoorziening

In de provincie Groningen is een - geografisch gezien - geheel dekkend netwerk aan bibliotheekvoorzieningen opgebouwd. In Nederlandse verhoudingen is dit uniek te noemen.

De omvang van de dienstverlening van de PBCG aan de plaatselijke bibliotheken is sinds het begin van de jaren negentig dan ook aanzienlijk toegenomen. Niet alleen werd het werkgebied van de PBCG uitgebreid met zo'n 80.000 inwoners (Hoogezand-Sappemeer, Stadskanaal en Vlagtwedde), ook was sprake van een autonome groei van de dienstverlening, met name in kwalitatief opzicht. Volgens plan werden alle aangesloten bibliotheken geautomatiseerd, het personeelsbeleid werd verder ontwikkeld en de culturele functie van bibliotheken werd versterkt door middel van leesbevorderingsprojecten en het organiseren of ondersteunen van culturele evenementen.

Toekomst Bibliotheekvoorziening

Wij willen voor de komende beleidsperiode de netwerkvoorziening op bibliotheekgebied handhaven.

Door de provinciale subsidie aan de PBCG kunnen aan lokale bibliotheken diensten worden aangeboden tegen redelijke tarieven. De meerwaarde van het provinciale netwerk is zowel economisch als kwalitatief. Zelfstandige bibliotheken - wellicht met uitzondering van de bibliotheken in de stad - zouden zonder de steun van het netwerk niet zo'n kwalitatief hoogwaardige en voordelige dienstverlening kunnen aanbieden.

Daarmee willen wij de bibliotheekvoorziening zo bereikbaar mogelijk maken voor alle bevolkingsgroepen in onze provincie.

De bibliotheek heeft als informatiecentrum immers een hele belangrijke functie in onze informatiemaatschappij: ze helpt mensen op weg in de chaos van informatie.

In de gesprekken die wij met vertegenwoordigers van doelgroepen hebben gevoerd, bleek de bibliotheek als voorziening het beste bekend bij alle doelgroepen. Op lokaal niveau fungeert een openbare bibliotheek als spin in het web van, onder andere, culturele voorzieningen. Op provinciaal niveau opereert de PBCG in het web van bibliothecaire voorzieningen.

Basisvoorziening Bibliotheekvoorziening

Het algemene dienstverleningspakket van de PBCG vinden wij in dit verband een basisvoorziening. Het betreft hier een omvangrijk takenpakket waaronder taken vallen als automatisering, directievoering, de bibliobusvoorziening, het voeren van de besteladministratie en het verzorgen van de expeditie.

Projecten Bibliotheekvoorziening

In haar beleid sluit de PBCG nauw aan bij de uitgangspuntennotitie 'Delen of kiezen'. De openbare bibliotheek is in staat om met haar optimale spreiding doelgroepgericht de cultuurparticipatie in onze provincie te bevorderen.

Bij de PBCG zijn de projectmatige activiteiten op dit moment nog onderdeel

van de totale lump sum die beschikbaar is gesteld voor de netwerkvoorziening. In de budgetfinancieringsafspraken willen wij overleggen welk deel van het budget nodig is voor de basisvoorziening en welk deel aan projectmatige activiteiten wordt besteed. Ook willen wij dan kijken welke projecten wij op basis van onze huidige beleidsprioriteiten willen voortzetten.

Ter illustratie noemen wij hieronder 2 projecten die op dit moment al bij de PBCG worden uitgevoerd: het leesbevorderingsproject en het project Boek-aan-Huis-dienst.

- project Leesbevordering

Het Actieplan Leesbevordering "Verleiden tot lezen" heeft sinds haar start de nodige stimulansen gegeven aan leesbevorderende activiteiten in onze provincie.

Het leesbevorderingsproject is een voorbeeld van een project dat aansluit bij onze prioriteiten. Dit project zal dan ook onderdeel van bespreking zijn met de PBCG.

- project Boek-aan-Huis-dienst

De advisering van lokale bibliotheken met betrekking tot de aangepaste dienstverlening voor de niet meer zo mobiele mens vindt plaats in het reeds bestaande project Boek-aan-huis-dienst; vooral voor ouderen, waarvoor afstand en toegankelijkheid vaak een probleem vormt, is deze dienstverlening van belang.

Ook dit project zal in de komende tijd onderwerp van bespreking.

Daarnaast willen wij de PBCG opdracht geven tot een nieuw project "Materiaalvoorziening voor anderstaligen"

Uit de provinciale bijeenkomsten met vertegenwoordigers van de doelgroep culturele minderheden kwam naar voren dat bibliotheken over te weinig materialen voor anderstaligen beschikken.

Wij willen de PBCG daarom vragen in de nabije toekomst hier een plan voor op te stellen waarbij ook (intensivering van het) overleg met organisaties van culturele minderheden hoort.

Dit project willen wij bekostigen uit het Krediet Stimulering Kunst en Cultuur.

3.4 MONUMENTENZORG

In het voorjaar van 1993 werd de Monumentennota "Niet om het monument alleen" door Provinciale Staten vastgesteld. Hoewel in de Monumentenwet van 1988 en de besluiten rijkssubsidiëring restauratie monumenten en onderhoud monumenten (BRRM en BROM) uit 1990 vrijwel de gehele wettelijke verantwoordelijkheid voor het monumentenbeleid bij rijk en gemeenten werd gelegd, waren wij van mening dat er ook voor de provincie een taak op dit terrein is weggelegd. Onze eerder genoemde monumentennota droeg dan ook als ondertitel "De gewijzigde rol van de provincie in het monumentenbeleid". De provincie koos voor een geheel eigen plaats binnen de monumentenzorg, naast rijk en gemeenten.

Deze eigen inbreng richt zich vooral op het stimuleren van het functionele beheer en gebruik van monumenten. Dat wil zeggen dat de publieksfunctie werd bevorderd en aan de monumenten een grotere rol werd toegekend binnen de ontwikkeling van de regio. Het ging ons, met andere woorden, niet om het monument alleen, maar veel meer om de plaats en de rol van het monument in een breder kader.

3.4.1 Terugblik

Als logisch uitvloeisel van dit standpunt werd de nadruk gelegd op het belang van monumentenzorg als onderdeel van andere beleidsterreinen, zoals cultuur, toerisme en recreatie, ruimtelijke ordening, plattelandsontwikkeling en landinrichting. Om onze nieuwe rol gestalte te kunnen geven besloten we het automatisme waarmee de middelen aanvullend op rijkssubsidies werden ingezet te doorbreken. De financiële middelen dienden minder structureel vastgelegd te zijn, om ze meer flexibel in te kunnen zetten voor het nieuwe beleid.

Zoals gezegd werden rijk en gemeenten primair verantwoordelijk gesteld voor de onderhoudstaak van de monumenten. Een direct gevolg daarvan was de keuze om het provinciale krediet onderhoud monumenten af te bouwen en in plaats daarvan een krediet in het leven te roepen ter stimulering van het beheer en gebruik van het cultuurhistorisch erfgoed. Een ander belangrijk doel van het monumentenbeleid was het ondersteunen van de monumentenorganisaties in het vergroten van het eigen financiële draagvlak. Dit zou in onze visie bewerkstelligd kunnen worden door een grotere gerichtheid op de publieksfunctie, maar vooral door een efficiëntere organisatie van de monumentenorganisaties door middel van een nauwere samenwerking.

De nieuwe koers in het provinciale beleid bracht veel teweeg in het monumentenveld. Tegelijk met de vaststelling van het nieuwe beleid werd dan ook een evaluatie van de effecten ervan aangekondigd. Uit deze in het voorjaar van 1996 afgeronde evaluatie blijkt dat er op zo'n korte termijn nog geen concrete effecten meetbaar zijn van het afbouwen van de provinciale onderhoudsregeling op de onderhoudssituatie van monumenten. Ook de gewenste toename van het financiële draagvlak van de monumentenorganisaties door meer samenwerking en een sterkere publieksfunctie bleek meer tijd te vergen.

Wij hebben geprobeerd een bijdrage te leveren aan deze herstructurering door een extern bureau opdracht te geven hiervoor een model te ontwikkelen. Dit model voldeed echter niet aan een van de belangrijkste eisen die wij eraan hadden gesteld: dat het op voldoende draagvlak van de organisaties zelf kon rekenen. Om die reden hebben wij nu voorgesteld te komen tot de oprichting van een breed overlegplatform (zie bij paragraaf Toekomst).

Sinds 1991 is een provinciaal archeoloog werkzaam in de provincie Groningen, wiens diensten voor een gelijk deel worden bekostigd door de provincie en door de Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). De taken van de archeoloog zijn breed opgezet: beleidsmatig, educatief, adviserend en informierend op het terrein van de archeologie.

3.4.2 Toekomst

Hoewel de resultaten van de beleidsomslag langer op zich laten wachten dan gehoopt, zijn wij van mening dat wij verder dienen te gaan op de ingeslagen weg. Centraal daarbij staat de wens om de monumentenzorg integraal te betrekken bij ander 'ontwikkelingsbeleid' in de regio, zoals activiteiten op het terrein van ruimtelijke ordening, toerisme en recreatie. Om aan dit voornemen uitwerking te geven staan wij een gebiedsgerichte aanpak voor, die aansluit bij onze eigen regionale cultuurplannen en bij het plattelandsbeleid.

In het verlengde van het voorgaande is het van belang om tot een betere beleidsafstemming te komen tussen de verschillende bij de monumentenzorg betrokken partijen; het rijk, de provincie, de gemeenten en de particuliere organisaties. In overleg met de betrokkenen is ervoor gekozen om een Platform Monumentenzorg Groningen in te stellen. Binnen dit Platform hebben alle partijen zitting, zodat regelmatig gedebatteerd kan worden over de afstemming van taken en verantwoordelijkheden in de monumentenzorg. Het zal dienen als een ontmoetingsplaats voor de overheden, de betrokken organisaties, deskundigen en belangstellenden. De talrijke projecten en initiatieven kunnen hier eveneens worden afgestemd en gecoördineerd. Wij streven ernaar dit Platform met ingang van 1 januari 1997 in werking te laten treden.

Ook op landelijk niveau staan de ontwikkelingen in de monumentenzorg niet stil. Door de rijksoverheid zijn vanaf 1996 voor vijf jaar extra middelen beschikbaar gesteld voor de monumentenzorg. De rijksdiensten, waaronder de Rijksdienst Monumentenzorg, bezinnen zich op hun positie in het veld en de provincies krijgen opnieuw taken toebedeeld voor de monumentenzorg. In grote lijnen houdt dit in dat de provincie een bindende adviestaak krijgt bij de jaarlijkse gemeentelijke restauratie- en onderhoudsprogramma's. Bij de invulling daarvan wordt ernaar gestreefd om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het beleid op regionaal niveau. Indien dat nodig of wenselijk is zullen wij instellingen die over de juiste expertise beschikken bij deze nieuwe taken betrekken. Hierbij valt te denken aan de Monumentenwacht en Welstandszorg Groningen.

Onze beleidsopvatting, waarin een gerichte inzet van de middelen wordt voorgestaan, heeft ons doen besluiten geen waarderingssubsidies meer te verstrekken. Dit betekent dat wij in de komende periode geen subsidie meer zullen verlenen aan de Provinciale Oudheidkundige Commissie, de Bond Heemschut en de Vereniging De Hollandsche Molen.

Basisvoorziening

De instellingen die wij tot een basisvoorziening rekenen zijn de Groninger Borgen Stichting, de Stichting Oude Groninger Kerken, de Stichting De Groninger Molen en de Monumentenwacht, die alle zijn aangesloten bij de Federatie Monumentenorganisaties Groningen. Wij willen met de verschillende organisaties apart (budget)afspraken maken, die aansluiten bij hun specifieke aandachtsveld. Ons streven is om de economische zelfredzaamheid van de organisaties te stimuleren: een groter publieksbereik kan daarbij bijdragen tot de toename van eigen inkomsten.

De organisaties kunnen verder in het beheer van hun gezamenlijk onderkomen besparingen bereiken door bijvoorbeeld een efficiëntere inzet van middelen en personeel. De besparingen die op deze manier worden bereikt mogen door de organisaties zelf weer worden aangewend voor activiteiten die een duidelijke bijdrage leveren aan het provinciale monumentenbeleid. Daarnaast streven wij er in het algemeen naar om de apparaatskosten binnen het huidige monumentenbudget zoveel mogelijk af te bouwen ten gunste van activiteiten. Over omvang, wijze en tempo daarvan zal nader overleg met de betrokken organisaties worden gevoerd.

De diensten van de provinciaal archeoloog achten wij noodzakelijk voor een goede infrastructuur op het gebied van de monumentenzorg en zijn daarmee een onderdeel van de basisvoorziening.

De herstructurering van de archeologie in noordelijk verband bevindt zich op dit moment in een afrondend stadium. De voorstellen in het rapport 'ANNO 1994' (Archeologie Noord Nederland Onderzocht) van een ambtelijke stuurgroep uit de drie noordelijke provincies, vormden de leidraad bij de herstructurering.

In de tussen rijk en provincies af te sluiten cultuurconvenanten zal een archeologische paragraaf worden opgenomen. Daarin wordt onder andere uitgegaan van een grotere inspanning van beide partijen op dit terrein. Voorshands gaan wij ervan uit dat dit niet zal leiden tot wijziging van ons contract met de Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek voor wat betreft ons gezamenlijk werkgeverschap ten aanzien van de Provinciaal Archeoloog Groningen.

Projecten

Naast de instandhouding van een basisvoorziening willen wij ons richten op een zestal projecten.

- project Cultuurhistorisch Erfgoed

Het in de vorige beleidsperiode ingestelde krediet Cultuurhistorisch Erfgoed blijft een centrale plaats innemen in het provinciale monumentenbeleid. Gezien de omvang van ons monumentenbestand zal een selectie plaatsvinden van de aanvragen voor financiële ondersteuning. Hiervoor zullen vóór 1 januari 1997 criteria worden ontwikkeld.

Bij de vaststelling van de monumentennota 'Niet om het monument alleen' besloten wij het rijksvolgend beleid inzake onderhoudssubsidies voor kerken, borgen en molens stop te zetten. Omdat uit de evaluatie bleek dat de effecten hiervan op de onderhoudssituatie van monumenten (nog) niet konden worden aangetoond, willen we het krediet Cultuurhistorisch Erfgoed onder voorwaarden in de komende jaren nog openstellen voor incidentele subsidiëring van onderhoudsplannen die passen in de provinciale doelstellingen. Daarbij willen we duidelijk prioriteiten stellen.

In de eerste plaats zal voorrang worden gegeven aan grotere onderhoudsprojecten die noodzakelijk zijn om monumenten voor direct verval te behoeden. Daarbij denken we vooral aan projecten die zonder provinciale steun niet uitgevoerd kunnen worden en die gericht zijn op het behoud van de meest basale functie van het monument. Anders gezegd: in een kerk moet je ten minste droog kunnen zitten en zonder wieken kan een molen niet draaien. In de tweede plaats zullen projecten worden beoordeeld op de mate waarin aandacht wordt besteed aan prioriteiten in ons beleid. Samenwerking met andere organisaties en koppeling aan opleidingsprojecten kunnen het effect van de inzet van provinciale middelen vergroten.

Om deze prioriteiten goed te kunnen afwegen willen wij de aanvragen die

hiervoor binnenkomen jaarlijks in vier rondes beoordelen.

- project orgelbeleid

Vanweg het unieke orgelbezit dat de provincie Groningen rijk is hebben wij besloten onze taak op dit terrein te continueren. Als uitzondering op de regel dat reguliere onderhoudssubsidies worden stopgezet, zal er per jaar een bedrag van ten minste f 30.000,- uit het krediet Cultuur Historisch Erfgoed worden gereserveerd voor de restauratie en het onderhoud van kerkorgels.

De Vereniging Coördinatie Orgelcommissies zal op basis van productafspraken de komende vier jaar jaarlijks een subsidie ontvangen van f 25.000,-. Deze subsidie zal worden getoetst aan de geboekte vooruitgang op het terrein van vernieuwende initiatieven die het orgelbezoek stimuleren en de reorganisatie van alle bij de VCO betrokken instellingen.

De omvang van het krediet Cultuurhistorisch Erfgoed zal de komende jaren systematisch worden vergroot. Dit gebeurt door een verschuiving binnen het huidige monumentenbudget: minder geld voor apparaatskosten van de organisaties en meer voor projecten. De wijze waarop dit dient te geschieden zal onderwerp zijn van nader overleg met de betrokken organisaties.

- project Cultuurtoerisme Noordwest-Groningen

Zoals eerder opgemerkt vinden wij dat het culturele erfgoed een belangrijke plaats inneemt binnen het regionale beleid.

Inmiddels is het initiatief genomen voor een proefproject, getiteld "Cultuurtoerisme Noordwest-Groningen". Bij dit project zullen instellingen als de VVV en de Federatie voor Musea worden betrokken alsmede plaatselijke ondernemers. Doel van het project is het versterken van de betekenis van het cultureel erfgoed in het toeristisch aanbod. Het kader waarin dit project plaatsvindt wordt toegelicht in de paragraaf cultuurtoerisme bij het hoofdstuk Samenwerking.

- project bescherming archeologische "sites"

Door een intensief gebruik van de bodem, onder andere bij stads- en dorpsuitbreiding, worden archeologische "sites" (vindplaatsen) in toenemende mate bedreigd. De provinciale archeoloog heeft als taak om de meest noodzakelijke beschermende maatregelen te nemen. Hij zal daarvoor jaarlijks een bijdrage van f 15.000,- ter beschikking krijgen. Deze maatregel is van tijdelijke aard, omdat met de implementatie van het zogenaamde Verdrag van Malta het principe van de "verstoorder betaalt" zal gaan gelden.

- project Regionale Opleidingsprojecten Restauratieambachten

In 1995 hebben wij samen met de provincies Limburg, Zuid-Holland en Overijssel besloten te participeren in het experiment Regionale Opleidingsprojecten Restauratieambachten, geïnitieerd door de Rijksdienst Monumentenzorg.

Dit project moet voorkomen dat er een tekort ontstaat aan restauratieambachtlieden. Het budget hiervoor komt voort uit de door het rijk beschikbaar gestelde middelen voor restauratie van monumenten en voor arbeid en scholing op dit gebied.

Voor Groningen zijn 15 restauratieprojecten geselecteerd. Al deze projecten dienen in 1998 te zijn uitgevoerd. De eventuele voortzetting van dit project na 1998 stellen wij afhankelijk van de geboekte resultaten. Het totale welslagen van het project is vooral ook afhankelijk van extra rijkssubsidie.

- project archeologisch depot Nuis

Het initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen om de oprichting van een Noordelijk Centraal Archeologisch Depot te ondersteunen, heeft bijgedragen aan de realisatie van deze al geruime tijd bestaande wens. In Nuis (gemeente Marum) zal het depot als het centrale punt voor de noordelijke archeologie gestalte krijgen. Alle belanghebbenden (de drie noordelijke provincies, de Rijksdienst Archeologisch Bodemonderzoek, de Rijksuniversiteit Groningen en de drie grote noordelijke musea) zullen - financieel - betrokken zijn bij de inrichting en beheer van dit voor Nederland uniek archeologisch centrum. De middelen hiervoor (f 90.000,-) zijn al in 1996 door ons gereserveerd.

3.5 BEELDENE KUNST EN VORMGEVING

De wijze waarop de provincie Groningen het terrein van de beeldende kunsten vanaf het begin van de jaren negentig tegemoet treedt wordt vaak getypeerd als kunstbeleid, in tegenstelling tot het daarvoor gevoerde kunstenaarsbeleid. Na de BKR-periode wordt van de lagere overheden verwacht dat zij niet meer bijdragen in de beroepskosten van de kunstenaar. De financiële middelen worden vanaf dat moment ingezet voor de kunst zelf, voor projecten en manifestaties, voor kunstaankopen en de ondersteuning van galerieën. Er komt veel meer nadruk te liggen op de zelfredzaamheid van kunstenaars waardoor een andere beroepsethiek ontstaat. Kunstenaars worden - terecht, denken wij - steeds meer beschouwd als zelfstandige ondernemers, ze dienen in staat te zijn zich professioneel te presenteren, hun visie duidelijk te formuleren, te onderhandelen over opdrachten en prijzen en bij voorkeur inkomsten te verwerven. Wij proberen hier in ons beleid ook aansluiting bij te zoeken (zie de cursus "Kunst is ondernemen, ondernemen is een kunst" onder 3.5.1)

Wat die inkomsten betreft hoeven we ons overigens nog weinig illusies te maken, zo bleek onlangs weer uit een onderzoek naar de financiële positie van de beeldend kunstenaars.² In 1994 had maar liefst 49% van de kunstenaars hogere beroepskosten dan omzet uit beeldende kunst.

Om een select deel van het kunstenaarsbestand financieel te ondersteunen bij de beroepsuitoefening werd landelijk een aantal regelingen in het leven geroepen, zoals het basisstipendium, waarmee - volgens de directeur van het Fonds voor Beeldende Kunst - het kaf van het koren zou worden gescheiden. Met de invoering van de Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars (WIK) in 1997 wordt deze tendens voortgezet. Beeldend kunstenaars die nu zijn aangewezen op de bijstand kunnen vier jaar in aanmerking komen voor de WIK, die overigens ook van toepassing zal zijn voor kunstenaars uit andere kunstdisciplines. De meningen over de gevolgen van de WIK voor de positie van beeldend kunstenaars lopen zeer uiteen. Wat de werkelijke gevolgen van de WIK zullen zijn is op dit moment nog niet te voorzien. Wij kunnen ons slechts oriënteren op de mogelijkheden voor zogenaamd 'flankerend beleid', waarvoor het nieuwe kunstenplan handvatten zal bieden.

Het wordt hoe langer hoe duidelijker dat de kans dat een kunstenaar erin slaagt een zelfstandige beroepspraktijk op te bouwen niet alleen afhangt van talent en artistieke vaardigheden. In samenhang hiermee verandert ook de rol van de kunstenaar in de samenleving. Steeds minder wordt de kunstenaar gezien als een persoon met buitengewone kwaliteiten en inzichten die zijn tijd ver vooruit is en daarom door het grote publiek nooit helemaal begrepen kan worden. Steeds vaker wordt van kunstenaars verwacht dat zij ook een communicatieve taak op zich nemen, dat zij zich rekenschap geven van hun publiek. Dit heeft ook te maken met de beoordeling van kunst aan de hand van een bredere opvatting van kwaliteit. De definitie van dat begrip is lange tijd uitsluitend omschreven in termen als 'vernieuwing', 'originaliteit' en 'oorspronkelijkheid'. Hoewel eigenzinnigheid belangrijk blijft mag onder kwaliteit tegenwoordig ook weer vakmanschap worden verstaan. De kunstenaar hoeft niet alleen meer te shockeren en ons op het andere, liefst verkeerde, been te zetten. Kunst is er ook om uiting te geven aan gezamenlijke waarden, idealen en verwachtingen en op die manier een bijdrage te

² P. Hopstaken en H. Meulenbeek, De financiële positie van beeldend kunstenaars II, onderzoek in opdracht van het ministerie van OCW, april 1996.

leveren aan vormen van collectiviteit en eigen identiteit.

3.5.1 Terugblik

Het beleid op het terrein van beeldende kunst en vormgeving in Groningen is in grote mate afhankelijk van de rijksbijdrage. In de wet op het cultuurbeleid is vastgelegd dat voor dit beleidsonderdeel gelden gedecentraliseerd worden, van het rijk naar de provincies en via deze naar de zogenaamde convenantgemeenten (gemeenten met meer dan 65.000 inwoners). Voor onze provincie geldt dat alleen de gemeente Groningen een convenantgemeente is. Uit een onlangs gehouden enquête door het IPO (Inter Provinciaal Overleg) en het VNG (Vereniging voor Nederlandse Gemeenten) blijkt dat het IPO/VNG convenant, een overeenkomst waarin de overdracht van een deel van het rijksgeld naar de gemeenten geregeld is, op brede steun kan rekenen. Zowel de bijdragen aan de provincies als aan de convenantgemeenten worden als een stimulans en ondersteuning ervaren van het regionale en lokale kunstbeleid.

Om meer helderheid te scheppen in het aanbod van subsidieregelingen in het Noorden is met de twee andere provincies regelmatig overleg gevoerd, hetgeen geresulteerd heeft in de gelijkschakeling van twee subsidie-regelingen die nu vrijwel synchroon in alle drie de provincies worden toegepast: de zogenaamde Aankoop Subsidie Kortingsregeling (ASK) en de regeling monumentale opdrachten. Bij de ASK-regeling gelden nu overal dezelfde toelatingscriteria en hetzelfde kortingspercentage. Voor de monumentale opdrachten geldt dat ze in principe open staan voor alle noordelijke kunstenaars. Ook op het relatief nieuwe beleidsterrein vormgeving hebben de provincies de intentie uitgesproken om, zo mogelijk, een soortgelijke invalshoek te kiezen bij de invulling daarvan.

Op de terreinen waar nog een protectionistische invalshoek gold - regelingen uitsluitend voor in Groningen werkzame kunstenaars - werd deze grotendeels verlaten. Voor alle opdrachten geldt dat ze open staan voor alle noordelijke kunstenaars en dat er in sommige gevallen landelijk wordt geworven. Ook ten aanzien van de aankopen van de kunstuitlenen geldt dat er nog slechts 60% van de aankopen uit werk van Groningers dient te bestaan. Voor de aankopen en manifestaties van het Groninger Museum is elke restrictie opgeheven.

Het aangekondigde experiment met het Productiekrediet is succesvol van start gegaan in het najaar van 1994, in samenwerking met het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars in Den Haag. Maximaal honderd kunstenaars kunnen een bedrag van maximaal f 4.800,- renteloos lenen. Bij een probleemloze afbetaling wordt een bonus verkregen van 5% op jaarbasis. In een tussentijdse evaluatie, die in het najaar van 1995 verscheen, komt naar voren dat de leningen op een zinvolle en gevarieerde wijze worden besteed aan de meest uiteenlopende onderdelen van de beroepsuitoefening. Met het tweede experiment, de artistieke banenpool, is het anders gelopen. In eerste instantie is er bewust voor gekozen om prioriteit te geven aan de ontwikkeling van de regeling Productiekredieten, waarna aandacht zou worden besteed aan de banenpool-plannen. In tweede instantie bleek dat tijdens de invoering van de kredieten de plannen voor een banenpool werden achterhaald. De landelijke ontwikkelingen op het terrein van de inkomenspositie van kunstenaars, die later zouden uitmonden in de WIK, maakten het vroegtijdig starten van gecompliceerde experimenten als een artistieke banenpool onwenselijk.

Veel van de regelingen op het terrein van de beeldende kunst werden uitgevoerd met rijksmiddelen, uit de jaarlijkse doeluitkering beeldende kunst en

vormgeving die in de afgelopen vier jaar ongeveer 850.000 bedroeg. De 'eigen middelen' die de provincie op dit terrein ter beschikking stelt werden ingezet voor de waarderingssubsidies aan galerieën, de galerieënmanifestaties, de cursussen 'Kunst is ondernemen, ondernemen is een kunst', de regeling productiekredieten en incidentele activiteiten die niet bij de overige regelingen konden worden ondergebracht.

3.5.2 Toekomst

Op basis van de positieve enquêteresultaten van het eerder genoemde IPO/VNG-convenant en een eveneens positief advies van de Raad voor de Kunst heeft de staatssecretaris besloten dat ook in de komende vier jaar een rijksbijdrage voor beeldende kunst tegemoet kan worden gezien. Met de gemeente Groningen zal opnieuw een convenant worden afgesloten voor deze periode.

De grote diversiteit waardoor ons kunstbeleid zich kenmerkt blijft ook in de toekomst voor ons een belangrijk uitgangspunt. Voor elke deelnemer aan het kunstveld, van individuele kunstenaars tot galerieën en gemeenten, is er wel een regeling voorhanden. Deze brede schakering van regelingen heeft tot doel zoveel mogelijk verschillende participanten bij beeldende kunst te betrekken en doet in onze visie het meeste recht aan de verschillende facetten ervan. In de lijn van de nieuwe opzet van deze cultuurnota wordt ook dit beleidsterrein opnieuw geordend. Bij de invulling daarvan hebben de hiervoor geschetste ontwikkelingen in de (inkomens-)positie van kunstenaars een rol gespeeld evenals de veranderde opvatting over kwaliteit als belangrijkste beoordelingscriterium. Daarnaast is gekozen voor een duidelijke impuls op het terrein van vormgeving, extra aandacht voor nieuwe media en een gebiedsgerichte aanpak van de Post Middendorp Opdracht.

Aan het Groninger Kunstenaars Kollektief zullen wij in de komende periode niet opnieuw een structurele subsidie verlenen. De functie van het GKK voor de Groninger kunstenaarspopulatie is nog maar zeer gering. Het ledental is aanzienlijk teruggelopen en de activiteiten hebben weinig uitstraling. Wij vinden het niet meer gerechtvaardigd om voor het GKK een uitzonderingspositie te creëren ten opzichte van andere kunstenaarsinitiatieven.

Basisvoorzieningen en projecten

Het in deze nota gehanteerde onderscheid tussen basisvoorzieningen en projecten houdt voor de beeldende kunst en vormgeving iets anders in dan voor de meeste andere beleidsterreinen. Het grootste deel van het budget wordt namelijk rechtstreeks toegekend aan de individuele kunstproducent, kunstverkoper, of tentoonstellingsmaker en niet via meerjarige subsidies aan kunstinstellingen. Het Groninger Museum vormt hierop een uitzondering, onze plannen met deze instelling zijn echter ondergebracht bij het hoofdstuk musea, regionale cultuur en archieven. Alleen de jaarlijkse subsidie voor aankopen en manifestaties valt binnen dit beleidsterrein. De verantwoordelijkheid voor een andere belangrijke instelling, het Centrum Beeldende Kunst, ligt sinds het IPO/VNG convenant vrijwel geheel bij de gemeente Groningen. Voor de kleinere instellingen, zoals galerieën, gelden geen structurele subsidies. Er zijn dan ook geen instellingen waaraan randvoorwaarden en thema's kunnen worden meegegeven, om die vervolgens via budget-financiering nader in te vullen.

De verantwoordelijkheid voor structurele (basis)voorzieningen als musea en kunstuitlenen ligt dus voor het grootste deel bij de gemeenten. Veel van onze eigen beleidsinstrumenten worden gekenmerkt door een projectmatig karakter. Een aantal daarvan is van belang voor de continuïteit, andere

zijn tijdelijk van aard en sluiten meer aan op de actualiteit.

De regelingen die onderdeel uitmaken van het beleidsterrein beeldende kunst en vormgeving worden verdeeld over vier sectoren:

1. individuele kunstenaars
2. infrastructuur
3. opdrachtenbeleid
4. manifestaties

1. Aan **individuele kunstenaars** wordt een drietal regelingen aangeboden.

- De reeds bestaande regeling projectsubsidies wordt gecontinueerd, deze voorziet nog steeds in een vraag en biedt ondersteuning voor activiteiten die buiten het reguliere aanbod van galerieën en andere expositieruimten vallen.

- Daarnaast zal de in de vorige beleidsperiode als experiment geïntroduceerde regeling productiekredieten voor vier jaar worden geprolongeed. Met het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars (VvK) zal worden bekeken of er een mogelijkheid bestaat de gestelde inkomensgrens te verhogen. Wij zullen aan de gemeente Groningen vragen deze regeling mede te ondersteunen, gezien het grote aantal kunstenaars uit de stad dat van de kredieten gebruik maakt.

- Juist om kunstenaars een steun in de rug te bieden bij het opbouwen van een zelfstandige beroepspraktijk willen wij als derde regeling hierbij een ondernemerscursus voor kunstenaars opnemen. Al een aantal jaren wordt de cursus 'Kunst is ondernemen, ondernemen is een kunst' op incidentele basis ondersteund. Gezien de huidige situatie van kunstenaars lijkt het gerechtvaardigd dit instrument een structurele plaats te geven.

2. Onder **Infrastructuur** verstaan we het beeldende kunstbeleid van de gemeente Groningen dat op basis van het IPO/VNG convenant tot stand komt, de galerieën in de stad en de provincie en de kunstuitlenen. Zoals al eerder genoemd neemt de gemeente Groningen een aparte plaats in binnen ons provinciaal beleid, ook op het terrein van de beeldende kunst. Ten eerste omdat het de enige convenantgemeente is en ten tweede omdat de stad een belangrijke centrumpositie vervult. Daar komt bij dat bijna driekwart van de officieel geregistreeerde professionele kunstenaars in de gemeente Groningen woont. Op grond van deze gegevens is het vanzelfsprekend dat het beleid van de gemeente en de provincie Groningen goed op elkaar wordt afgestemd. Dit komt tot uiting in de afspraken die zijn vastgelegd in het IPO/VNG-convenant, maar ook in regelmatig overleg en in de toekomst mogelijk in gezamenlijke activiteiten.

Zo verleent de provincie steun aan de gemeentelijke inzet om als vijfde culturele stad van Nederland een aparte status te verwerven. Gezien het relatief grote aantal kunstenaars dat werkzaam is binnen de stadsgrenzen en het goede voorzieningenniveau lijkt de eis om hiervoor van rijkswege extra middelen ter beschikking te stellen alleszins gerechtvaardigd. Tenslotte wordt ook het feit dat de Provinciale Adviesraad Beeldende Kunst adviserende taken vervult voor de gemeente Groningen als een teken van goede samenwerking gezien.

Ook galerieën en kunstuitlenen dragen bij aan de culturele infrastructuur, zij vormen een belangrijke schakel tussen de kunstenaar en het publiek. De provincie kent galerieën van divers plimage; verspreid over de provincie bevinden zich galerieën die zich presenteren als expositieruimte, salon, kunstcentrum, kunst-hof of -handel en meer op ambacht of educatie gerichte centra. Voor vrijwel allemaal geldt dat ze een grote dosis idealisme bezitten, want het in het Noorden draaiende houden van een galerie is

zelden een zaak van kassuccessen.

Wij willen onze regelingen voor galerieën - de ASK-regeling en de waarderingssubsidieregeling - dan ook beide continueren, vanuit de veronderstelling dat de aanwezigheid van verschillende kunstpodia een stimulerend effect heeft op de doorstroming van kunst, van de kunstenaar naar het publiek en andersom. Voor de ASK-regeling blijven de criteria en uitvoeringsregels gelden die met Drenthe en Friesland zijn overeengekomen. Voor de waarderingssubsidies geldt dat ze zullen worden toegekend op basis van de bedrijfsvoering van de galerie: beleid, programmering, publieksbereik en neven-activiteiten. Voor de komende periode stellen wij hiervoor een bedrag ter beschikking van f 40.000,- voor maximaal acht galerieën in de provincie. Wij stellen ons voor dat er met ingang van 1997 naast aanvragen van galerieën zelf ook door de Provinciale Adviesraad Beeldende Kunst kandidaten kunnen worden voorgedragen voor deze regeling.

De kunstuitlenen zijn in onze visie een uitstekende plek om kennis te maken met beeldende kunst. Door hun gevarieerd samengestelde collecties vormen ze voor zowel ouderen als jongeren een laagdrempelige mogelijkheid om letterlijk de kunst in huis te halen. Bovendien zijn ze een directe inkomensvoorziening voor beeldend kunstenaars. Wij willen ook in de toekomst de kunstuitlenen in onze provincie ondersteunen met een aankoopsubsidie.

De kunstuitlenen die nog niet lid zijn van de landelijke federatie voor kunstuitlenen willen wij daartoe aanmoedigen. Dit in verband met de professionalisering en de meerwaarde die een federatief samenwerkingsverband kan opleveren. Ook willen wij binnen de provincie meer onderlinge contacten bewerkstelligen en gezamenlijk onderzoeken of er speciale, doelgroepgerichte activiteiten kunnen worden georganiseerd.

3. In het opdrachtenbeleid willen wij het een en ander veranderen. Jarenlang is er vooral vanuit de enorme Herinrichtingsoperatie in de Oost-Groningse veenkoloniën veel kunst in opdracht ontstaan. Langzaam maar zeker is de invulling daarvan verschoven van een 'beeld op sokkel' naar autonome sculpturen en toegepaste kunst. De gemeenten en waterschappen die een beroep deden op deze regeling werden bij de uitvoering van een kunstopdracht deskundig geadviseerd door leden van onze adviesraad. Wij willen ook voor de komende vier jaar een deel van het opdrachtenbudget beschikbaar stellen voor kunstopdrachten van lagere overheden, non-profit organisaties en eventuele eigen opdrachten.

Daarnaast willen wij binnen het opdrachtenbeleid een duidelijk accent leggen op **vormgeving**. In de afgelopen periode is de aandacht voor vormgeving niet structureel van aard geweest, omdat een nieuwe beleidslijn op dit terrein nog ontwikkeld moest worden. De discipline vormgeving maakt sinds 1993 onderdeel uit van het beleidsterrein beeldende kunst en omvat vele terreinen, van grafische vormgeving tot meubelontwerpen. Wij willen ons specifiek richten op de vormgeving in de openbare ruimte en de bevordering van de kwaliteit daarvan. Dit sluit in onze visie goed aan bij de verantwoordelijkheden die de provincie al heeft in de planning en indeling van de openbare ruimte (stads- en dorpsvernieuwing, wegen en kanalen, ruimtelijke ordening etc.) Om de mogelijkheden daarvan nader in kaart te brengen is een onderzoek verricht, dat uitmondde in het rapport 'De provincie Groningen in vorm'. In het verlengde daarvan zijn er reeds een aantal voorbeeld-opdrachten uitgevoerd, zoals een opdracht voor lichtobjecten op een zeven kilometer lang wegtracé in Borgercompagnie, op basis waarvan we ideeën hebben opgedaan voor de komende cultuurperiode.

Wij zijn van mening dat de manier waarop we soms omgaan met de 'meubilering van de buitenruimte' voor verbetering vatbaar is. Dit is van belang omdat iedere inwoner van onze provincie dagelijks in aanraking komt met de vormgeving van de omgeving, zoals wegwijzers, lantaarnpalen, verkeersdrempels en prullenbakken. Binnen ons opdrachtenbeleid willen we daarom ruimte maken voor voorbeeld-opdrachten op het terrein van vormgeving in de openbare ruimte. Die opdrachten kunnen, in brede zin, te maken hebben met de verbetering van de stedenbouwkundige infrastructuur in de provincie en, op kleinere schaal, met de ontwikkeling van straatmeubilair voor stads- en dorpskernen.

De reden om de vormgevingsopdrachten te koppelen aan de bestaande regeling voor monumentale kunstopdrachten is vooral gelegen in de bekendheid ervan bij derden en de ervaring die met de werkwijze reeds is opgedaan. Ook bij de begeleiding van de vormgevingsopdrachten willen wij bovendien leden van de adviesraad inschakelen. Aangezien de term 'monumentaal' niet meer past bij de diversiteit aan kunstopdrachten binnen deze regeling, spreken we in de toekomst over opdrachten beeldende kunst en vormgeving.

Wij stellen voor het huidige opdrachtenbudget enigszins te verhogen en de helft daarvan te bestemmen voor vormgeving. Bij vormgevingsopdrachten, waarbij ontwerpers en industriële vormgevers zullen worden ingeschakeld, zal door de provincie een bijdrage worden verleend voor de ontwerpkosten. Ook het ontwikkelen van een proto-type en de kosten die het inschakelen van extra deskundigheid met zich meebrengen komen voor subsidiëring in aanmerking. De uitvoeringskosten blijven de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Naast de ondersteuning van voorbeeld-opdrachten door derden zullen wij ook binnen onze eigen organisatie streven naar meer overleg en activiteiten op het terrein van vormgeving in de openbare ruimte. Daarbij is het onze ambitie om het belang van goede vormgeving onder de aandacht te brengen en daarvoor ook buiten het cultuurbudget gelden te genereren. Tenslotte willen we voor deze nieuwe categorie opdrachten een handleiding uitgeven, om de opdrachtgevers goed te informeren.

4. De bestaande regeling voor Manifestaties wordt gehandhaafd. Voor groepstentoonstellingen, beelden-routes, galerieënpresentaties of andere bovenlokale activiteiten kan subsidie worden aangevraagd. In de komende periode zal worden onderzocht of er binnen de regionale cultuurplannen afspraken gemaakt kunnen worden over de verantwoordelijkheid bij regionale manifestaties. Nu ontstaat de spreiding en planning van de manifestaties nogal willekeurig, waardoor er soms meerdere evenementen tegelijkertijd of vrijwel op dezelfde locatie plaatsvinden. Gezien de ruime vertegenwoordiging van dit soort grootschalige activiteiten in de stad Groningen, vergt een breder en professioneel aanbod in de rest van de provincie extra aandacht. Het publieksbereik wordt daarbij, naast de kwaliteit van het programma, van belang geacht.

Een accent voor de komende beleidsperiode is de aandacht voor nieuwe media binnen de beeldende kunst. Hoewel Groningen de provincie schijnt te zijn met de minste internet-aansluitingen lijkt het ons zinvol om de ontwikkelingen in de digitale media die zich op het terrein van de beeldende kunst afspelen op de voet te volgen. Het is niet onze bedoeling een aparte regeling hiervoor in het leven te roepen, maar binnen de bestaande regelingen - zoals bij manifestaties en projecten - hiervoor extra criteria op te nemen. Wij willen de PABK vragen hierover een voorstel te doen, waarbij zaken als kwaliteitsbeoordeling, publieksbereik en subsidiabele kosten aan de orde moeten komen.

Het Groninger Museum kan de komende vier jaar opnieuw rekenen op een bijdrage voor aankopen en manifestaties. De overige plannen met betrekking tot dit museum vindt u terug in het hoofdstuk Musea, regionale cultuur en streekarchieven (3.2).

De Post Middendorp Opdracht wordt eens in de twee jaar wordt verstrekt op het terrein van de documentaire fotografie. De ervaringen met de opdracht, die werd ingesteld in 1990, geven aanleiding om de opzet daarvan in de toekomst anders vorm te geven. Voor de nieuwe invulling van onze fotografie-opdracht verwijzen wij u naar het hoofdstuk Culturele promotie en prijzen (3.8).

3.6 PODIUMKUNSTEN, FILM EN LETTEREN

3.6.1 Podiumkunsten

3.6.1.1 Terugblik Podiumkunsten

Het Noorden beschikt op het terrein van de podiumkunsten over een goede culturele infrastructuur met een symfonie-orkest, een theatergezelschap, een balletgezelschap, twee jeugdtheatergezelschappen alsmede een aantal kleinere ensembles en groepen.

Met een aantal van hen, zoals het Noord Nederlands Orkest, Het Noord Nederlands Toneel en Reflex hebben wij - door het ontbreken van een subsidierelatie - geen directe bemoeienis. Wel is een noordelijke inbreng gewaarborgd door middel van een met het rijk af te sluiten bestuursconvenant. In de noordelijke cultuurnota hebben wij onze gezamenlijke ambities ten aanzien van deze gezelschappen neergelegd als uitgangspunt voor het in december 1996 te ondertekenen convenant. In deze nota zullen wij daarom slechts in hoofdlijnen op deze gezelschappen ingaan.

3.6.1.2 Toekomst Podiumkunsten

We hebben tot ons genoegen mogen constateren dat de grote gezelschappen in de afgelopen beleidsperiode hun binding met de standplaatsregio hebben versterkt en ook de voor de periode 1997-2000 ingediende beleidsplannen geven deze koers aan.

Wij achten dat wenselijk omdat wij ons met name zorgen maken over de toneelspreiding. We bespeuren een toenemende neiging bij landelijke gezelschappen om zich op hun thuisbasis terug te trekken en hooguit de zgn. A-theaters - in ons provincie betreft dat alleen de Groninger Stadsschouwburg - met reisvoorstellingen te bespelen. Nu zijn wij niet van mening dat alles overal te zien moet zijn, maar wij vinden wel dat spreiding naar schaal - zoals wij dat begrip in onze vorige cultuurnota hebben geïntroduceerd - betekent dat ook de kleinere regionale theaters een culturele functie moeten kunnen blijven vervullen al naar gelang de beschikbaarheid van een publiekspotentieel.

Er is een ontwikkeling gaande dat commerciële producenten in deze leemte willen voorzien, maar de hiermee gemoeide bedragen blijken vaak een drempel. Wij vinden dan ook dat de in onze regio gevestigde gezelschappen hier een rol kunnen vervullen. Waar hierbij - door welke oorzaak dan ook - stagnaties optreden willen wij graag in gesprekken met betrokkenen hierover van gedachten wisselen.

Weliswaar wil het rijk de landelijke gezelschappen niet geheel en al van een reisverplichting ontslaan, maar deze minder stringent hanteren. Wanneer de staatssecretaris van cultuur het heeft over het zoeken van 'creatieve oplossingen' in zijn adviesaanvraag aan de Raad voor Cultuur, kan dat onze zorgen niet wegnemen. De plannen van het rijk met betrekking tot het instellen van een programmeringsfonds - te financieren uit de BTW-verlaging op de podiumkunsten - zullen wij nauwgezet volgen, temeer daar dit fonds ingezet gaat worden voor middelgrote schouwburgen. Vooralsnog gaan wij er vanuit dat hieronder ook de accommodaties in Delfzijl, Stadskanaal en Winschoten zullen vallen.

In het kader van het regionaal cultuurplan Oost-Groningen gaan wij in samenwerking met Theater Netwerk Nederland en de theaters in Stadskanaal en Winschoten een experiment ontwikkelen, waarin begrippen als marketing en een hierop gebaseerde programmering centraal staan. Na afloop van het experiment zal een evaluatie plaatsvinden, op grond waarvan bekeken kan worden of deze aanpak ook elders toegepast kan worden.

Basisvoorzieningen Podiumkunsten

Zoals gezegd, zijn wij in de noordelijke cultuurnota in breder verband reeds uitgebreid ingegaan op de plannen van de gezelschappen Noord Nederlands Orkest, het Noord Nederlands Toneel, Reflex, De Citadel en de jeugdafdeling van het Friese Tryater voor de periode 1997-2000 en het ambitieniveau van de noordelijke overheden.

In zijn algemeenheid onderschrijven wij de stelling dat - na het woelige begin van de vorige kunstenplanperiode - de noordelijke gezelschappen op het gebied van de podiumkunsten toe zijn aan een zekere consolidatie en in sommige gevallen aan een uitbouw van hun positie ter compensatie van de in 1993 doorgevoerde bezuinigingen.

Verheugd zijn wij met de toegenomen belangstelling voor de kunsteducatie. We denken evenwel niet dat zich dat dient te vertalen in het aanstellen van een educatief medewerker per gezelschap. Het gevaar is naar onze mening te groot dat ieder gezelschap voor zich het educatieve wiel gaat uitvinden. Een integrale aanpak, waarin instellingen, onderwijs en Kunstencentrum gaan samenwerken heeft onze voorkeur, zo mogelijk in noordelijk verband. Op grond hiervan hebben wij besloten het subsidie aan De Citadel en de jeugdafdeling van Tryater trendmatig te verhogen.

Projecten Podiumkunsten

- Theater te Water

Tegen alle stormen in heeft het gezelschap Theater te Water de klipperaad De Verwondering goed op koers weten te houden met het maken van eigenzinnig en toegankelijk theater. Men heeft door de jaren heen een vorm weten vast te houden, waarin niet zozeer vernieuwing centraal staat, maar waarbinnen men wel een grote publieksbinding en -verbreding heeft weten te realiseren. Wij vinden het wel belangrijk dat de toegankelijkheid geen aanleiding is om minder hoge eisen te stellen aan de artistieke kwaliteit.

Een aantal elementen in het nieuwe beleidsplan - zoals het willen fungeren als kweekvijver voor jong talent - spreekt ons ten zeerste aan. Wij willen aan het gezelschap dan ook voor de komende periode een jaarlijks subsidie van f 40.000,- toekennen. Wij willen Theater te Water vragen een aantal speciale matineeën voor senioren te verzorgen en meer aandacht te besteden aan de gerichte publiciteit voor deze groep.

- Stichting Paradox

Deze stichting, opgericht in 1990, heeft tot doel het ontwikkelen en ondersteunen van theateractiviteiten die gericht zijn op het bevorderen van een theatercultuur voor kinderen, jongeren, amateurs en culturele minderheden. Sinds kort maakt Stichting Paradox gebruik van een grote boerderij met repetitieruimte, slaapgelegenheid en een grote ruimte waar eigen voorstellingen worden gemaakt: de Theaterwerkplaats te Kantens.

De Theaterwerkplaats biedt mogelijkheden voor toneellessen, workshops en trainingen. Vanuit deze plaats zijn contacten ontstaan met verenigingen en groepen in de regio, maar ook daarbuiten.

Stichting Paradox richt zich zeer intensief op het werken met jongeren, met name jongeren uit verschillende culturele minderheden. In het verleden heeft dit o.a. geresulteerd in het maken van de productie 'Kicking Shoes'. Gezien de opgedane ervaring met het werken met jonge mensen van allochtone afkomst willen wij Stichting Paradox vragen een theaterproductie te ontwikkelen voor deze groep jongeren in de provincie Groningen. Het resultaat zal voor een artistiek-inhoudelijke beoordeling worden voorgelegd aan de Groninger Adviescommissie Cultuur (zie hoofdstuk 3.7). De opdracht willen wij bekostigen uit het krediet Stimulering Kunst en Cultuur (3.7)

- stichting Vooropleiding Theater/Vooropleiding Producties Groningen

Deze beide stichtingen, onder hetzelfde bestuur, zien voor zichzelf een dubbele taakstelling weggelegd: een scholingstaak met als mogelijkheid voorbereiding op het kunstvakonderwijs in een binnen- en buitenschoolse variant, anderzijds het uitbrengen van producties waarin jongeren ervaring kunnen opdoen. In onze vorige cultuurnota "Open deuren, open vensters" hebben wij al geponeerd de meerjarige provinciale ondersteuning als een tijdelijke te beschouwen, omdat het hier in onze opvatting vooral een onderwijstaak betreft en dus een rijksverantwoordelijkheid. Om het veelbelovende initiatief niet voortijdig te ondergraven hebben wij voor 1993-1996 een meerjarig subsidie toegekend. Onze waardering voor de Vooropleiding Theater is er in de afgelopen beleidsperiode niet minder op geworden, maar wij menen dat - naar analogie van andere vooropleidingen voor het kunstvakonderwijs - een meerjarige provinciale ondersteuning niet op zijn plaats is, temeer daar onderwijs en cultuur op rijksniveau nu bij hetzelfde departement zijn ondergebracht.

Wij hebben evenwel begrepen dat ontwikkelingen binnen het HBO-onderwijs ertoe leiden dat vanaf medio 1998 bekostiging binnen deze sector mogelijk is. Wij willen daarom een soepele overgang naar het nieuwe regime mogelijk maken en stellen ons voor de subsidiëring eerst per 1 juli 1998 te beëindigen.

Natuurlijk blijft projectmatige steun, bijvoorbeeld voor producties, tot de mogelijkheden behoren. Wij denken hierbij met name aan de familievoorstelling, zij het dat afstemming in noordelijk verband - gezien de plannen bij Tryater - wenselijk is.

3.6.2 Film

3.6.2.1 Terugblik film

De omvang van het krediet audiovisuele projecten bleek steeds weer moeilijk te bepalen. Werd het verlaagd wegens een tegenvallend aantal aanvragen dan bleek het filmklimaat in Groningen ineens te leiden tot veel initiatieven waardoor de Provinciale Film Advies Commissie haar handen vol had aan de binnenstromende aanvragen, werd het verhoogd dan kon het zijn dat er juist heel weinig binnenkwam. Het beschikbare krediet van f 30.000,- gaf meestal weinig soelaas bij de hoge productiekosten die een film nu eenmaal met zich meebrengt, anderzijds kon er van een redelijk bescheiden bijdrage van de provincie soms een wervende kracht uitgaan bij de benadering van andere geldschieters en kon de provincie er trots op zijn bij te hebben gedragen in bijzondere filmproducties als "Solina" van Jacco Groen die internationaal op festivals hoge ogen gooide.

Medio 1995 is het krediet audiovisuele projecten onderdeel geworden van het grote krediet incidentele culturele activiteiten. Het voordeel hiervan is dat de "schotten" tussen de verschillende geldstromen zijn weggehaald en dat het in principe ook mogelijk is wat grotere producties mee te financieren.

In 1993 heeft de stichting Liga 68 de provinciale filmdistributie overgenomen van de toen opgeheven Provinciale Filmliga. Een eerste cijfermatige evaluatie in 1994 liet gunstige resultaten zien. Een door Liga 68 zelf uitgevoerde inhoudelijke evaluatie laat zien dat de structuur waarin de stichting samenwerkt met de provinciale filmliga's leidt tot bevredigende resultaten.

Hoewel de stichting Liga 68 de haar toebedeelde filmdistributietaak dus naar behoren heeft opgepakt, moeten we toch constateren dat door externe ontwikkelingen deze taak op de korte termijn niet langer effectief lijkt. Bij de overdracht van de taak aan Liga 68 werd ten behoeve van 7 filmliga's in de provincie de programmering en distributie verzorgd van artistiek waardevolle films: drie 35 mm-vertoners in Winschoten, Sappemeer en Delfzijl en vier 16 mm-vertoners in Haren, Schouwerzijl, Midwolde en Winsum. Hiervan is Winsum inmiddels weggefallen.

De ontwikkelingen op de markt laten al enige tijd zien dat het toekomstperspectief van de 16 mm films bijzonder slecht is. Er worden steeds minder kopieën op 16 mm uitgebracht omdat de kosten daarvan sterk zijn gestegen en de afname mede als gevolg daarvan is afgenomen. De zeer reële verwachting is dat het 16 mm-circuit op redelijk korte termijn helemaal gaat verdwijnen. Dit zou betekenen dat de distributieondersteuning nog slechts betrekking heeft op de filmliga's in Winschoten, Sappemeer en Delfzijl. De huidige personeelskosten van bijna f 47.000,- wegen daar niet meer tegenop. Om deze reden hebben wij besloten met deze taak te stoppen.

Wel willen wij, evenals bij de problematiek van de culturele commissies, over de ondersteuning van de nog overgebleven provinciale filmliga's in overleg treden met de gemeenten.

3.6.2.2 Toekomst film

Zoals gezegd zullen wij stoppen met de provinciale filmdistributie. Wel willen wij een taak behouden in het mogelijk maken van het jaarlijkse filmfestival in Groningen. In de afgelopen beleidsperiode hebben wij Liga 68 gevraagd ook de mogelijkheden te onderzoeken om dit in een breder verband te organiseren en aansluiting te zoeken bij het filmfestival in Leeuwarden om zo de publiciteit te vergroten en een hoog kwalitatief niveau te kunnen handhaven. Dit heeft geleid tot een afspraak tussen Groningen en

Friesland om gezamenlijk een noordelijk filmfestival te organiseren.

Incidentele subsidieaanvragen op het gebied van film en video zijn vanaf 1995 een onderdeel van het krediet incidentele culturele activiteiten (zie hoofdstuk 3.7).

Basisvoorziening Film:

- Ondersteuning van de provinciale filmliga's moet naar onze mening onderwerp van bespreking worden van de te ontwikkelen regionale cultuurplannen. Hiervoor zullen wij in de komende beleidsperiode in overleg treden met de betreffende gemeenten.

Projecten film

- Stichting Liga 68 organiseerde tot voor kort jaarlijks het Film Festival Groningen. Met ingang van 1996 krijgt de noordelijke samenwerking ook op dit onderdeel verder gestalte: de filmfestivals van Groningen en Friesland gaan een gezamenlijk festival presenteren onder de naam Noordelijk Film Festival.

Wij zijn blij met deze vorm van samenwerking en willen ons subsidie hiervoor dan ook voortzetten.

3.6.3 Letteren

3.6.3.1 Terugblik letteren

In de voorgaande cultuurperiode gaf de provincie Groningen aan een nadrukkelijker letterenbeleid te willen voeren. Dat resulteerde onder andere in de instelling van het Belcampo Stipendium, een opdrachtprijs genoemd naar de lange tijd in Groningen woonachtige schrijver Belcampo. In 1995 is het allereerste Belcampo Stipendium toegekend aan de auteur Louis Stiller die een bijzonder essay schreef onder de titel "Terug naar het Noorden". Ook met subsidiëring van de literaire evenementen Winterschrift en Doe Maar Dicht Maar, maakte de provincie Groningen haar betrokkenheid bij het literaire klimaat in onze provincie zichtbaar.

In de paragraaf Regionale Cultuur van het hoofdstuk Musea, Regionale Cultuur en Streekarchieven is de Groningana-regeling reeds genoemd. Voor dat onderdeel van de letteren verwijzen we u hier dan ook naar hoofdstuk 3.2.

3.6.3.2 Toekomst letteren

De provincie Groningen wil blijven investeren in een aansprekend letterenbeleid. Het voornemen om hier nadrukkelijker vorm aan te geven heeft geresulteerd in de instelling van het Belcampo Stipendium. (zie hoofdstuk culturele promotie) Ook met subsidiëring van literaire evenementen Winterschrift en Doe Maar Dicht Maar laat de provincie haar betrokkenheid bij het literaire klimaat in de provincie zien.

De eigenlijke basisvoorziening op het gebied van de letteren wordt natuurlijk gevormd door de Provinciale Bibliotheek Centrale Groningen, met belangrijke projecten als het Leesbevorderingsproject.

Omdat deze instelling behandeld wordt in hoofdstuk 3.3, spreken we hier bij het onderdeel letteren alleen over de projecten.

Projecten letteren

- De Groningana-regeling blijft bestaan. De advisering over de aanvragen zal voortaan plaats vinden door het Bureau Groninger Taal en Cultuur. Dit onderdeel wordt uitgebreid behandeld bij de paragraaf Regionale Cultuur van hoofdstuk 3.2.

- De poëziemanifestatie Doe Maar Dicht Maar blijkt na 10 jaar uit zijn huidige jasje te zijn gegroeid. De belangstelling van jongeren voor poëzie bloeit als nooit tevoren en de organisatie van DMDM wil de jongerenpoëzie ook landelijk de aandacht geven die het verdient en daarmee Groningen een prominente plaats geven als bruisend centrum. Wij willen daaraan een bijdrage leveren door het subsidie aan Doe Maar Dicht Maar verhogen.

- Het subsidie aan de literaire manifestatie Winterschrift willen wij continueren. Wel willen wij de organisatie vragen kritisch te kijken naar de tot nog toe bereikte doelgroepen en - mocht daar aanleiding toe zijn - pogingen in het werk te stellen nieuwe doelgroepen te bereiken.

3.7 INCIDENTELE CULTURELE ACTIVITEITEN

In de vorige hoofdstukken hebben budgetten al grotendeels een bestemming gekregen op de diverse deeltherreinen. Maar niet alles wat er in de komende vier jaar staat te gebeuren op cultureel gebied kan nu al in kaart worden gebracht en gehonoreerd. Cultuur staat gelijk aan beweging. We hopen dan ook van harte dat er vele nieuwe, interessante, verrassende en spraakmakende initiatieven zullen worden ontwikkeld. Als de provincie daar op in wil spelen dan moet daar natuurlijk ook geld voor zijn. In dit hoofdstuk gaat het daarom over middelen die meer flexibel zijn: de kredieten voor incidentele subsidies.

3.7.1. Terugblik

In de vorige beleidsperiode kenden we verschillende aparte subsidieregelingen: voor culturele commissies (de zogenaamde "potjesregeling"), voor incidentele culturele activiteiten, voor film, voor gewestelijke cultuur, voor regionale geschiedenis, voor podiumkunsten, voor de stimulering van kunst en cultuur en de verschillende regelingen op het gebied van de monumentenzorg en de beeldende kunst.

Deze veelheid aan regelingen werkte soms verwarrend. Juist omdat het er zoveel waren was het moeilijk om er op een goede manier bekendheid aan te geven. Hierdoor wisten mensen soms niet dat er voor hun activiteit een subsidieregeling bestond. Ook was het lastig het aantal aanvragen van te voren goed in te schatten. Omdat er jaarlijks een vast bedrag in een krediet zat, kon het ook gebeuren dat het ene krediet al in juni op was, terwijl in een ander krediet geld overbleef. Duidelijk werd dat hier een oplossing voor moest worden gezocht. In de paragraaf Toekomst vertellen we hoe we dat hebben gedaan. Eerst willen we ingaan op een onderdeel van het pakket aan regelingen: de zogenaamde "potjesregeling".

- de "Potjesregeling"

De regels voor het krediet voor reguliere culturele activiteiten georganiseerd door culturele commissies, oftewel de "potjesregeling", bleken niet meer van deze tijd. Volgens een ingewikkelde rekenkundige formule werden uit dit krediet voor voorstellingen bedragen toegekend aan culturele commissies die soms niet meer bedroegen dan f 100,-. Met toekenning, reservering, bevoorschotting en afrekening kwamen de overheadkosten over het algemeen vele malen hoger te liggen dan de bedragen die werden verstrekt. In 1994 werd deze regeling sterk vereenvoudigd. Culturele commissies konden eens per jaar een subsidie aanvragen op basis van een jaargrogramma. Per gemeente was hiervoor een bedrag beschikbaar, dat in zijn geheel werd bevoorschot. Onze suggestie om als culturele commissies met elkaar samen te werken en op die manier gezamenlijk en daarmee goedkoper en efficiënter te programmeren, werd onder meer door de te verschillende karakters van de diverse commissies helaas niet opgepakt.

Vanaf 1996 konden de culturele commissies in Oost-Groningen niet meer deelnemen aan de regeling omdat in deze regio een gebiedsgericht cultuurbeleid in ontwikkeling was binnen het "experiment regioprofiel Oost-Groningen".

Hoewel de nieuwe regeling efficiënter is dan de vorige, zijn wij toch van mening dat ook deze manier van subsidiëring een te grote versnippering van gelden met zich meebrengt. Om die reden hebben wij besloten - gefaseerd - te stoppen met deze regeling. Een te grote versnippering van geld biedt te weinig ruimte om grotere, bovenlokale activiteiten in een gebied te ontplooiën zoals wij dit o.a. van plan zijn met de regionale cultuurplannen.

De uitvoering van culturele activiteiten op plaatselijk niveau is in onze visie een duidelijke taak voor de gemeenten. Voor overkoepelende, bovenlokale activiteiten zien wij een rol voor onszelf weggelegd. Wij willen dan ook in samenwerking met gemeenten zorgen voor een betere afstemming en aanvulling op elkaars beleid om te voorkomen dat taken dubbel (en daardoor vaak niet optimaal) worden uitgevoerd.

Niettemin erkennen we de problemen waarmee de culturele commissies in onze provincie worstelen. Uit een recentelijk namens het Anjerfonds uitgevoerd onderzoek naar het reilen en zeilen van de culturele commissies in onze provincie, blijkt onder meer dat de structuur van de culturele commissies en raden niet is meegegaan met de laatste gemeentelijke herindeling. In sommige gemeenten zijn verschillende commissies actief waarvan de een duizenden guldens op jaarbasis ontvangt en een ander slechts enkele honderden guldens. Verder blijkt er een duidelijk gebrek aan middelen en menskracht te zijn en is er een kennelijke behoefte aan coördinatie. Ten aanzien van dit laatste punt juichen wij de oprichting van het Incuberaad toe, een overlegorgaan van culturele commissies in onze provincie die mogelijk deze coördinerende taak op zich kan nemen.

Hoewel wij besloten hebben met de subsidieregeling voor individuele culturele commissies te stoppen, voelen wij ons wel verantwoordelijk voor de culturele infrastructuur in onze provincie waar de culturele commissies een belangrijk onderdeel van uitmaken.

In de komende periode zullen wij daarom met de portefeuillehouders cultuur van de Groninger gemeenten in gesprek gaan over de verdere toekomst van de culturele commissies in onze provincie.

Om te voorkomen dat initiatieven van culturele commissies op dit moment tussen wal en schip dreigen te vallen omdat de regeling al wordt stopgezet terwijl nog niet voor alle gebieden regionale cultuurplannen zijn ontwikkeld, willen we gefaseerd stoppen met de regeling. Dit houdt concreet in dat culturele commissies in een gebied waarvoor nog geen regionaal cultuurplan is ontwikkeld, een beroep kunnen doen blijven doen op de regeling. Omdat een regionaal cultuurplan niet van de ene op de andere dag ontwikkeld is, willen we de stopzetting leggen bij het moment waarop met de betrokken gemeenten een actieplan (het benoemen van de deelprojecten) is overeengekomen.

Nadrukkelijk willen we nog vermelden dat de regeling alleen nog open staat voor culturele commissies die in de afgelopen beleidsperiode bij ons subsidie hebben aangevraagd.

3.7.2 Toekomst

Zoals gezegd hebben wij orde willen scheppen in de veelheid van kredieten die de provincie had. De aparte regelingen op het gebied van de monumentenzorg en de beeldende kunst blijven bestaan: voor de monumentenzorg omdat aan de activiteiten op dit gebied heel specifieke eisen worden gesteld en voor de beeldende kunst omdat hier een eigen - grotendeels van het rijk afkomstig - budget voor is. Bij de desbetreffende hoofdstukken kunt u lezen welke mogelijkheden er op dit gebied zijn voor incidentele subsidies.

Het spreekt voor zich dat een indeling in basisvoorzieningen en projecten in dit hoofdstuk niet aan de orde is. Het gaat hier juist om regelingen die buiten deze indeling vallen, omdat de activiteiten waarvoor ze bestemd zijn nog ontwikkeld moeten worden. Het kan hierbij gaan om activiteiten waarvan wij het zelf wenselijk vinden dat ze ontwikkeld en uitgevoerd worden, maar ook om activiteiten van anderen die wij de moeite van het ondersteunen waard vinden. Bij de beoordeling van deze laatste categorie zullen wij,

evenals in voorgaande jaren, deskundig advies inwinnen bij de adviescommissies.

Het gegeven dat wij meer gebruik gaan maken van de specifieke deskundigheid van een adviescommissie, betekent geenszins dat wij zelf een afwachtende houding zullen aannemen. De artistiek-inhoudelijke afweging laten wij aan de desbetreffende raden en commissies over; onze sturing vindt plaats door middel van de door ons gestelde randvoorwaarden waarbinnen de aanvragen beoordeeld moeten worden. Deze randvoorwaarden worden vooral bepaald door de beleidsaccenten zoals wij die in de inleiding hebben genoemd. Deze accenten zullen we betrekken bij de uitvoering van twee belangrijke kredieten:

1. het krediet Stimulering Kunst en Cultuur
2. het krediet Incidentele Culturele Activiteiten

1. Met het krediet Stimulering Kunst en Cultuur

Voor dit krediet kunnen geen subsidieverzoeken worden ingediend. Voor een bijdrage aan initiatieven en projecten die in het veld ontstaan kan een beroep worden gedaan op het krediet Incidentele Culturele Activiteiten (zie onder 2.) Bij het krediet Stimulering Kunst en Cultuur - de naam zegt het al - gaat het juist om projecten die niet vanzelf ontstaan en waarin wij een sturende of stimulerende rol willen spelen.

Uit dit krediet wordt bijvoorbeeld de opdracht bekostigd die wij aan de stichting Paradox hebben verleend (zie hoofdstuk 3.6 Podiumkunsten) omdat dit project gericht is op een van de beleidsaccenten die wij voor de komende periode hebben genoemd, het bereiken van een belangrijke doelgroep bij ons gesubsidieerd cultuurbeleid.

Hoewel de GAC geen directe bemoeienis heeft met dit krediet, willen we - waar dat relevant is - de adviescommissie vragen een artistiek-inhoudelijk oordeel te geven over projecten die gefinancierd worden uit dit krediet.

2. Het krediet Incidentele Culturele Activiteiten is bestemd voor initiatieven die in het veld ontstaan en waarvoor bij de provincie subsidie wordt aangevraagd. Het krediet bestaat sinds 1995 en is een samenvoeging van meerdere, kleine kredieten. Door deze samenvoeging is er naast meer duidelijkheid, ook meer ruimte gekomen voor subsidiëring van wat grotere projecten en initiatieven.

Het krediet zal ook in de komende periode ruimte bieden aan incidentele activiteiten op het gebied van muziek, theater, film, dans, podiumkunsten en literaire manifestaties. De subsidieverzoeken worden van een advies voorzien door de Groninger Adviescommissie Cultuur.

Deze commissie is - volgens een belangrijk voornemen in de vorige beleidsperiode - in 1995 ingesteld als adviesorgaan van zowel de gemeente als de provincie Groningen. De commissie bestaat uit 14 leden die Gedeputeerde Staten adviseren over subsidieaanvragen op het gebied van muziek, theater, film, dans, podiumkunsten en literaire activiteiten.

Aanvragen op het gebied van "Groningana" (zie bij hoofdstuk 3.2 onder Regionale Cultuur) zullen wij ter advisering voorleggen aan het Bureau Groninger Taal en Cultuur, in verband met hun specifieke deskundigheid op dit terrein.

Zoals opgemerkt willen we in de komende periode in ons beleid bepaalde accenten leggen die we betrekken bij de uitvoering van bovenstaande twee kredieten. Dit zijn accenten die we zelf zullen leggen bij de uitvoering van het krediet stimulering kunst en cultuur, en criteria die we meegeven aan de adviesorganen bij de beoordeling van aanvragen voor het krediet

incidentele activiteiten.

In de inleiding van deze nota hebben wij bijvoorbeeld al het belang genoemd dat wij hechten aan amateurkunst en samenwerkingsprojecten tussen amateurs en professionals. Ook hebben wij gezegd dat wij met ons cultuurbeleid willen stimuleren dat meer mensen deelnemen aan de door ons gesubsidieerde activiteiten. Het gaat ons daarbij vooral om die groepen die we nu in geringe mate aantreffen: ouderen, jongeren en culturele minderheden. Wij vinden het van belang dat ons cultuurbeleid niet alleen bestemd is voor een kleine groep mensen, maar dat zoveel mogelijk mensen in onze provincie kunnen deelnemen aan alle mogelijke culturele activiteiten. Ook culturele minderheden zullen daarin in toenemende mate een eigen inbreng hebben. Daarin kan zeker aandacht zijn voor het cultuur-eigene. Kunst is tenslotte een uiting van de cultuur waarin we leven, waarin situaties uit het verleden of uit andere streken een rol spelen. Voor het ontwikkelen van zowel een individuele als een gezamenlijke identiteit is het van groot belang dat de productie van culturele activiteiten en de deelname daaraan gekenmerkt wordt door diversiteit. Met de erkenning van deze diversiteit bedoelen wij niet dat clubjes zich kunnen terugtrekken op hun eigen culturele stek. Niet segregatie, maar integratie is voor ons het uitgangspunt bij het initiëren of ondersteunen van activiteiten op dit terrein.

Een ander punt van aandacht is (geografische) spreiding. De provincie ziet zich regelmatig voor de vraag gesteld of een culturele activiteit vooral een lokaal, gemeentelijk, belang heeft of een bovenlokaal belang. Daarnaast is de sterke centrumpositie van de gemeente Groningen aanleiding om na te denken over de mate van verantwoordelijkheid die wij voor activiteiten in de stad hebben. In de toekomst willen wij tot een duidelijker afbakening komen, zodat voor alle partijen helder is welke overheid aanspreekbaar is onder welke voorwaarden. In overleg met de Groninger Adviescommissie Cultuur, die al een voorzet heeft gedaan op dit terrein, willen wij op korte termijn criteria formuleren die een hulpmiddel kunnen zijn bij de beoordeling van aanvragen.

Voor de GAC zien wij ook een rol weggelegd in het ontwikkelen van criteria op het gebied van de nieuwe media, zoals Internet, cd-i en cd-rom. Net als aan de PABK op beeldende kunst gebied, willen wij aan de GAC vragen na te denken over criteria die we in de nabije toekomst nodig zullen hebben in deze sector.

3.8 CULTURELE PROMOTIE, PRIJZEN EN OPDRACHTEN

3.8.1 Culturele promotie

De introductie van culturele promotie als onderdeel van ons cultuurbeleid kwam voort uit de nota 'We wisten niet dat we het in ons hadden' (1991). De nota behelsde een plan voor een "experiment culturele promotie" als aanvulling op een landelijk gevoerde GPO-campagne (Groninger Promotie Overleg) waarin de externe imagoverbetering van stad en provincie centraal stond. Kenmerkend voor het experiment culturele promotie was dat het zich richtte op promotie binnen de eigen grenzen met als doel: "Groningers bewust te maken van het culturele potentieel van hun eigen provincie en van de rol die het Provinciaal Bestuur daarin speelt".

Met een marketing-mix van advertenties, affiches, artikelen in een tiental huis-aan-huisbladen en een programmaonderdeel in het aanbod van Radio Noord werd de bevolking van de provincie Groningen op de hoogte gehouden van culturele activiteiten in de provincie.

In 1993 werd het project geëvalueerd door een onderzoeker van de Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. Dit leverde het rapport 'Beleeft Groningen wat het heeft' op. De conclusies uit het rapport gaven aan dat het maatschappelijk draagvlak voor culturele promotie door de provincie groot is. Uit de gehouden enquêtes bleek dat mensen niet alleen de informatie tot zich nemen, maar dat een deel ook daadwerkelijk een evenement gaat bezoeken, hetgeen de culturele bewustwording sterker stimuleert dan (relatief passieve) informatieconsumptie. De organisaties die het aanbod van hun culturele evenementen opgenomen zagen in de advertenties en op de affiches, ondervonden daarvan een merkbaar effect; de extra publiciteit werd als ondersteunend ervaren. Gezien de positieve resultaten van het experiment met betrekkelijk bescheiden middelen is besloten de culturele promotie als vast onderdeel van het beleidsterrein cultuur voort te zetten.

Terugblik culturele promotie

Een deel van het door de provincie gesubsidieerde cultuuraanbod werd opgenomen in de uitgaansagenda 'Uitgelicht', die tweewekelijks verscheen in een tiental regionale huis-aan-huisbladen. In de vorm van een maandelijks affiche, eveneens onder de titel 'Uitgelicht', werd deze informatie aangeboden aan bibliotheken, VVV-kantoren, gemeentehuizen, galerieën en culturele instellingen.

In de genoemde huis-aan-huisbladen werd maandelijks een redactioneel artikel geplaatst over een 'Onbekend Monument' in de provincie. Deze artikelen verschenen ook in het magazine Leesteken van de Provinciale Bibliotheek Centrale Groningen en in de uitgaanskrant PUIK. De eerste serie monumenten werd geselecteerd uit het Monumenten Inventarisatie Project (MIP), de daarna volgende reeks ging over monumentale kunstobjecten in de openbare ruimte. Op radio Noord werd het gekozen monument maandelijks nader toegelicht.

In het kader van het landelijke 'Jaar van het Industrieel Erfgoed 1996' werd een provinciaal projectteam ingesteld, waarvan de culturele promotie deel uitmaakte. In het project is samengewerkt door de Provinciale Bibliotheek Centrale Groningen, De Geschiedeniswinkel van de RUG, de Federatie van Musea in Groningen, de Vereniging Stad en Lande en de Stichting Industrieel Erfgoed Noord-Nederland. Door deze samenwerking is het thema

industriële erfgoed vanuit meerdere invalshoeken voor verschillende doelgroepen op verschillende niveaus neergezet.

Met een selectie van acht monumenten uit verschillende takken van industrie stond elke maand een industrieel object centraal, waaraan iedere deelnemer uit het samenwerkingsproject op een eigen wijze en voor een eigen doelgroep aandacht besteedde.

Wij beschouwen de gezamenlijke aanpak bij dit soort projecten als zeer zinvol. Niet alleen vanwege de promotionele meerwaarde die deze werkwijze met zich meebrengt, maar ook door de gerichte benadering van verschillende publieksgroepen. Meer samenwerking leidt in onze visie tot een betere profilering van het culturele aanbod.

Toekomst culturele promotie

Wij vinden het voor de komende periode van belang dat de culturele promotie op een structurele manier onderdeel uitmaakt van ons cultuurbeleid. Wij willen hiermee activiteiten die door ons worden geïnitieerd of ondersteund beter onder de aandacht brengen. Het kan daarbij gaan om het informeren van specifieke publieksgroepen, het uitlichten van belanghebbende evenementen op radio en televisie of het organiseren van debatten en symposia. Meer dan voorheen zullen onze activiteiten naar buiten gericht zijn. Want hoewel het nog steeds belangrijk is het culturele potentieel van de provincie bij de eigen inwoners bekend te maken, ligt er ook een taak in het profileren van de Groninger cultuur op regionale en landelijke schaal.

Culturele promotie kan alleen een succesvol instrument zijn als het gericht wordt ingezet. Voor de komende periode willen wij ons op een aantal specifieke activiteiten richten waarbij we een gerichte keus willen maken voor het soort informatiemedium dat daarbij wordt ingezet.

De Uitgelicht-agenda en het maandelijks Uitgelicht-affiche hadden jaren een duidelijk promotionele waarde. De mogelijkheden voor culturele aanbieders om activiteiten in uitgaansagenda's onder te brengen in de media zijn echter inmiddels zo groot, dat provinciale ondersteuning in deze vorm niet langer als een noodzaak wordt beschouwd.

In het kader van het experiment regioprofiel Oost-Groningen zijn in 1995 in Stadskanaal, Veendam en Scheemda voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor culturele doelgroepen. Er verschenen twee Nieuwsbrieven over nieuwe initiatieven als de Zomertheatertocht en het cursusaanbod van het Kunsten-centrum in deze regio.

Ook in het kader van de toekomstige regionale cultuurplannen zullen er Nieuwsbrieven verschijnen. Daarnaast zal extra aandacht worden geschonken aan gerichte publiciteit in de lokale media.

In de afgelopen periode hebben we drie cultuurdebatten georganiseerd onder de noemer De Wijde Blik. De thema's waren: samenwerking op het gebied van cultuurtoerisme, vraag en aanbod van de podiumkunsten en een debat over cultuur en ruimtelijke ordening (in samenwerking met Studium Generale Groningen). Met deze debatten willen we ons eigen beleid toetsen aan datgene wat er in het veld leeft en aan actuele ontwikkelingen en ideeën die zich op cultuurgebied voordoen.

We willen deze debatten onder dezelfde naam maar in een nieuwe vorm voortzetten. In een soort ronde-tafelgesprekken met deskundigen, bestuurders, politici en belangstellenden willen wij verschillende actuele zaken op het terrein van kunst en cultuur nader belichten. Het is de bedoeling op deze manier ook statenleden breder te informeren over de ontwikkelingen op cultureel gebied.

De regionale televisie en radio zijn bij uitstek media om de provinciale culturele promotie gestalte te geven. Door een toenemende belangstelling van de eigen bevolking voor regionale geschiedenis kan worden ingespeeld op het promoten van culturele en cultuurhistorische onderwerpen.

Hoe wij onze huidige samenwerking met Radio Noord verder kunnen uitbouwen zal inzet van bespreking zijn met deze stichting. Ook met TV noord willen wij graag van gedachten wisselen over een mogelijke samenwerking op het terrein van de culturele promotie.

Naast radio en televisie biedt de 'elektronische snelweg' ons nieuwe mogelijkheden om cultureel aanbod te presenteren. Wij willen in de komende periode nagaan of en op welke wijze de nieuwe informatie-technologie een rol kan vervullen bij de culturele promotie. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan het inrichten van een home-page op Internet.

3.8.2 Prijzen en opdrachten

De culturele 'prijzen' van de provincie, waaronder gemakshalve ook een stipendium en een foto-opdracht worden verstaan, worden ook als een onderdeel van de culturele promotie beschouwd.

Wessel Gansfort Prijs

In 1989 is de Wessel Gansfort Prijs ingesteld, een culturele onderscheiding van de provincie Groningen die tweejaarlijks wordt toegekend aan een persoon of instelling die op een bijzondere wijze een impuls heeft gegeven aan het culturele leven in de provincie Groningen. De Wessel Gansfort Prijs bestaat uit een geldbedrag van f 10.000,- en een plastiek van de Groninger kunstenaar Cees Sillen.

In 1989 werd de Wessel Gansfort Prijs toegekend aan de dichter Jean Pierre Rawie, in 1991 aan beeldend kunstenaar Olga Wiese, in 1993 aan theatervormgever Henk Kraayenzank en in 1995 als duo-prijs aan componist Gerard Ammerlaan en librettist Jo Willems.

Op dit moment onderzoeken we het voorstel van de gemeente Groningen om een gezamenlijke culturele prijs in te stellen. We willen, zoals we bij de paragraaf Samenwerking al opmerkten, wel de succesvolle elementen van de Wessel Gansfort Prijs handhaven.

Belcampo Stipendium

In 1994 vond de presentatie plaats van de sonnettenbundel "De Groninger Sonnetten" die Max Dendermonde in opdracht van de provincie schreef. In samenwerking met een aantal bibliotheken in de provincie werd daarop een lezingencyclus georganiseerd rond de schrijver alsmede een workshop voor Groninger amateur-dichters in het Centrum voor Amateurkunst.

Deze activiteiten vormden de opmaat voor een nieuwe provinciale schrijfo-pdracht, het Belcampo Stipendium, genoemd naar de lange tijd in Groningen woonachtige schrijver Belcampo.

In 1995 is het allereerste Belcampo Stipendium toegekend aan de auteur Louis Stiller, die een bijzonder essay schreef onder de titel "Terug naar het Noorden".

Wij willen met het Belcampo Stipendium niet alleen de aandacht vestigen op Gronings literair talent, maar ook de winnaar op literair gebied daadwerkelijk promoten. Naast het geldbedrag van f 5.000,- wordt daarom een budget beschikbaar gesteld waarmee een bijzondere bibliofiele uitgave wordt bekostigd die naar een hoogwaardig literair adressenbestand wordt gezonden. Hiertoe hebben wij voor de eerste drie uitgaven een contract afgesloten met bibliofiele uitgeverij Philip Elchers.

Post Middendorp Opdracht

De Post Middendorp Opdracht is een tweejaarlijkse opdracht voor documentaire fotografie, genoemd naar de fotograaf Tonnis Post en de arts Pieter Bloemers Middendorp die in het begin van de eeuw gezamenlijk door het Westerwoldse land trokken om er de erbarmelijke woonomstandigheden van de plattelandsbevolking vast te leggen. Aan de opdracht is altijd een thema verbonden dat een typisch Gronings karakter heeft. In 1990 werd de opdracht verleend aan de Groninger fotograaf John Mulder met het thema "Groningers onderweg". In 1992 kreeg de Groninger Rob de Jong de opdracht het thema "De Beslissers" in beeld te brengen.

In de afgelopen beleidsperiode is besloten om inschrijving voor de opdracht afwisselend landelijk en uitsluitend Gronings te laten zijn. De kijk van een niet-Groninger fotograaf op een typisch Gronings thema kan verrassende

effecten opleveren. In 1994 begon de Amsterdamse fotograaf Paul Gofferjé aan zijn foto-serie over "De landverdedigers", die een beeld geeft van de Groninger boerenfamilies en hun bedrijven. De serie, die bestaat uit dia's in lichtbakken, is in 1996 gepresenteerd.

Op het gebied van de fotografie is sinds de instelling van de Post Middendorp Opdracht veel ten goede veranderd: er is een foto-galerie, een tweejaarlijkse foto-manifestatie, een fotografieopdracht van de gemeente Groningen en daarnaast zijn er regelmatig exposities van fotografen op diverse locaties.

Hoewel we met deze ontwikkeling uiteraard zeer tevreden zijn, is het voor ons aanleiding geweest ons opnieuw te bezinnen over het nut van onze eigen fotografieopdracht en de plaats van de opdracht tussen al deze activiteiten. Daarbij zagen we al snel dat de meeste van deze nieuwe activiteiten op fotografiegebied in of rond de stad Groningen plaatsvinden en dat het karakter weinig documentair is.

We menen dan ook dat voortzetting van de opdracht gerechtvaardigd is, omdat de Post Middendorp Opdracht in dat geheel een heel eigen plaats inneemt door zowel het documentaire als het regionale karakter dat de opdracht kenmerkt. Dit eigen karakter willen we nog versterken door de opdracht te koppelen aan een regionaal cultuurplan.

De eerstvolgende opdracht zal gekoppeld worden aan het te ontwikkelen regionale cultuurplan voor West-Groningen.

Hoofdstuk 4: FINANCIEN

In de voorgaande hoofdstukken zijn de meeste provinciale fondsen en kredieten ter sprake geweest.

Voor 1997 gaan wij uit van een accres-percentages van 3% op de exploitatiesubsidies (budgetsubsidies) en 2% op de kredieten. Op activiteitenbudgetten wordt geen accrespercentage toegepast.

Voor de meerjarenraming over de jaren 1998 tot en met 2000 gaan wij indicatief uit van een vast accres-percentages van 2.3% voor budgetsubsidies, 2% voor kredieten en 2.5% voor bijdragen aan subsidies die alleen uit loonkosten bestaan.

Hierboven genoemde percentages gelden voorzover hierover in het verleden geen andere afspraken zijn gemaakt.

Nieuw beleid, financieel vertaald

De financiële consequenties van het nieuwe beleid, zoals in de voorgaande hoofdstukken uiteengezet, zijn in het volgende overzicht weergegeven. De gehanteerde volgorde is in overeenstemming met de hoofdstukindeling van de nota. Het onderscheid in basisvoorzieningen en projecten kan op sommige plaatsen nog geen rechtstreekse vertaling krijgen, omdat onze begrotings-systematiek daarop nog niet volledig is ingesteld. Ons streven is dit voor de komende nota, voor de periode 2001-2005, te realiseren.

Aan de instellingen die worden aangemerkt als basisvoorziening wordt een budgetsubsidie toegekend, dat wil zeggen dat over de geraamde bijdrage nadere budgetafspraken worden gemaakt waarbij activiteiten en prestaties worden vastgelegd.

Bij de hiernavolgende bedragen is uitgegaan van de goedkeuring van onze voorstellen voor het flexibel budget, die op 9 juli in GS zullen worden vastgesteld.

MEERJARENBEGROTING CULTUURNOTA 1997-2000

omschrijving	krediet 1997	krediet 1998	krediet 1999	krediet 2000
Beleidssterrein: KUNSTEDUCATIE EN AMATEURKUNST				
<u>Kunsteducatie</u>				
Subsidie Kunstencentrum Groningen	1.379.600	1.411.331	1.443.791	1.476.999
Subsidie IVAK	154.200	157.747	161.375	165.086
Project Kunsteducatie bo	25.000	25.000	25.000	25.000
Project Kunsteducatie vo	150.000			
<u>Amateurkunst</u>				
Aktiviteitenbudget sector	15.000	15.000	15.000	15.000
St. Pop=Prima	21.300	21.790	22.291	22.804
Popworkshops	50.400	51.559	52.745	53.958
Stichting Jazz	15.000	15.345	15.698	16.059
Jazzworkshops	15.000	15.345	15.698	16.059
koepels				
SAKO	12.900	12.900	12.900	12.900
SAMO	41.300	42.250	43.222	44.216
GCA	7.500	7.500	7.500	7.500
Werkgr. Volksdans	1.850	1.850	1.850	1.850
KPGRV	2.750	2.750	2.750	2.750
STA consulent	34.800	35.600	36.419	37.257
STA activiteiten	7.500	7.500	7.500	7.500
Subtotaal kunsteducatie en amateurkunst	1.934.100	1.823.467	1.863.739	1.904.938

omschrijving	krediet 1997	krediet 1998	krediet 1999	krediet 2000
Beleidssterrein:				
MUSEA, REGIONALE CULTUUR EN STREEKARCHIEVEN				
<u>Musea</u>				
Subsidie Groninger Museum	972.300	892.363	810.588	726.932
Subsidie Noordelijk Scheepvaartmuseum	91.900	94.014	96.176	98.388
Subsidie st. Veenkoloniaal Museum	179.000	183.117	187.329	191.637
Subsidie Museum Het Hoge Land	104.900	107.313	109.781	112.306
Subsidie Museum Klooster Ter Apel	82.200	84.091	86.025	88.003
Subsidie Gewest.Hist. Museum	73.000	74.679	76.397	78.154
Subsidie Nationaal Rijtuigmuseum	199.300	203.884	208.573	213.370
Subsidie Folkingestraat Synagoge	46.400	47.467	48.559	49.676
Subsidie Federatie van Musea	164.900	168.693	172.573	176.542
Aktiviteitenbudget Federatie	50.000	50.000	50.000	50.000
<u>Regionale cultuur</u>				
Subsidie Op Roakeldais	5.000	5.000	5.000	5.000
Bureau Groninger Taal en Cultuur	232.000	237.336	242.795	248.379
Activiteitenbudget regionale geschiedenis	15.000	15.000	15.000	15.000
Platform Scheemda	35.000	35.000	35.000	35.000
Project Meertmoand	7.500	7.500	7.500	7.500
Krediet Groningana	30.000	30.000	30.000	30.000
<u>Streekarchieven</u>				
Subsidie Gronings AudioVisueel Archief	15.000	15.000	15.000	15.000
Subtotaal musea, regionale cultuur en streekarchieven	2.303.400	2.250.456	2.196.294	2.140.887

omschrijving	krediet 1997	krediet 1998	krediet 1999	krediet 2000
Beleidssterrein: MEDIA EN BIBLIOTHEEKWERK				
<u>Media</u>				
Subsidie Regionale Omroep	4.480.000	4.480.000	4.480.000	4.480.000
<u>Bibliotheekvoorziening</u>				
subsidie PBC	4.386.400	4.487.287	4.590.495	4.696.076
subsidie Wetenschappelijke Steunfunctie **	341.700	349.559	357.599	365.824
Bibliotheekwerk				
Subtotaal media en bibliotheekwerk	9.208.100	9.316.846	9.428.094	9.541.900
Beleidssterrein: MONUMENTENZORG				
Rentekosten vs Menkemaborg	4.840	4.840	4.840	4.840
Krediet Cultuur Historisch Erfgoed	312.300	318.546	324.917	331.415
Subsidie Fed. Monumentenorganisaties	1.430.200	1.463.095	1.496.746	1.531.171
Vereniging Coördinatie Orgelcommissies	25.000	25.000	25.000	25.000
Subsidie Prov. Archeoloog	58.900	60.373	61.882	63.429
Archeologische vindplaatsen	15.000	15.000	15.000	15.000
Opleidingen monumentenzorg (ROP-project)	50.000	50.000		
Subtotaal monumentenzorg	1.896.240	1.936.853	1.928.385	1.970.855

** Bij dit bedrag is uitgegaan van een korting van 14,24% in het kader van de DI-Operatie (Decentralisatie Impuls).
Over deze korting wordt nog verder overleg gepleegd.

omschrijving	krediet 1997	krediet 1998	krediet 1999	krediet 2000
Beleidssterrein: BEELDENDE KUNST/VORMGEVING				
Subsidies projecten en manifestaties	200.000	200.000	200.000	200.000
Subsidies opdrachten BK en VG	100.000	100.000	100.000	100.000
Subsidies ask beeldende kunst	110.000	120.000	110.000	120.000
Subsidie IPO/VNG convenant	300.000	300.000	300.000	300.000
Subsidie Groninger Museum (aankopen/manif.)	100.000	100.000	100.000	100.000
Subsidies kunstuitlenen	50.000	50.000	50.000	50.000
Subsidies productie kredieten BK	64.000	64.000	64.000	64.000
Vacatiegelden beeldende kunstenaars	38.000	38.000	38.000	38.000
Waarderingsubsidies galerieën	40.000	40.000	40.000	40.000
Cursus ondernemen BK	10.000	10.000	10.000	10.000
Post Middendorp opdracht	10.000	0	10.000	0
Subtotaal beeldende kunst en vormgevingsbeleid	1.022.000	1.022.000	1.022.000	1.022.000
Beleidssterrein: PODIUMKUNSTEN/FILM/LETTEREN				
<u>Podiumkunsten</u>				
Subsidie De Citadel	138.500	141.686	144.944	148.278
Subsidie Tryater	53.300	54.526	55.780	57.063
Subsidie Vooropleiding Theater	42.600	21.790	0	0
Theater te Water	40.000	40.000	40.000	40.000
<u>Film</u>				
Subsidie Liga '68	15.000	15.000	15.000	15.000
<u>Letteren</u>				
Subsidie Doe Maar Dicht Maar	10.000	10.000	10.000	10.000
Subsidie Winterschrift	10.000	10.000	10.000	10.000
Subtotaal podiumkunsten film en letteren	309.400	293.001	275.724	280.341

omschrijving	krediet 1997	krediet 1998	krediet 1999	krediet 2000
Beleidssterrein: INCIDENTELE CULT. ACTIVITEITEN				
Krediet Incidentele Culturele Activiteiten	400.000	400.000	400.000	400.000
Krediet Stim. Kunst en Cultuur	23.600	193.664	322.250	476.650
Culturele Commissies	45.000	30.000	15.000	0
Subtotaal incidentele culturele activiteiten	468.600	623.664	737.250	876.650
Beleidssterrein: CULTURELE PROMOTIE				
Culturele Promotie	50.000	50.000	50.000	50.000
Wessel Gansfort Prijs	10.000	0	10.000	0
Belcampo Stipendium (zie beeldende kunst)	12.500	0	12.500	0
Subtotaal culturele promotie en prijzen	72.500	50.000	72.500	50.000
Beleidssterrein: KUNST EN CULTUUR ALGEMEEN				
<u>Regionale cultuurplannen</u>				
Regionaal Cultuurplan West-Groningen	250.000			
Regionaal Cultuurplan Noord- en Midden Groningen		0		
Subtotaal kunst en cultuur algemeen	250.000	0		
TOTAAL	17.464.340	17.316.287	17.523.986	17.787.571